

DE STER

97E JAARGANG

NUMMER 9

DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

SEPTEMBER 1997

SEPTEMBER 1997

Res
Book Review
Maos. S
S838DUT
1997
Sept.

DE STER

OP DE OMSLAG:
Het artikel dat gewijd is aan Temple Square begint op blz. 34. Zuster Yochebel Brocole uit São Paulo (omslag, achterzijde) is een van de vele zendelingzusters die werkzaam zijn op Temple Square, een van de unieke zendingsgebieden van de kerk. Zie 'Een zendingsgebied voor de hele wereld', blz. 44. (Omslagfoto's: Craig Diamond.)

OMSLAG DE KINDERSTER:
Gregory Sievers, Wasdag

ARTIKELN

- 2 **BOODSCHAP VAN HET EERSTE PRESIDIUM: TRANEN, TEGENSLAG, GELOOFVERTROUWEN, GETUIGENIS** PRESIDENT THOMAS S. MONSON
- 8 **GODDELIJK PARTNERSCHAP** S. MICHAEL WILCOX
- 10 **DE HEILIGEN IN TSJECHIË: EEN ZONNIGE TOEKOMST** KAHULE MEHR
- 16 **JIRÍ EN OLGA ŠNEDERFLER: TWEE TSJECHISCHE PIONIERS NADER BEKEKEN** MARVIN K. GARDNER
- 34 **TEMPLE SQUARE**

VOOR DE JONGEREN

- 28 **SERIEUZE VRAGEN, SERIEUZE ANTWOORDEN** OUDERLING RICHARD G. SCOTT
- 33 **MORMORANDUM: LEER WIJSHEID IN UW JEUGD**
- 44 **EEN ZENDINGSGBIED VOOR DE HELE WERELD** MARYANN MARTINDALE EN JENNIFER GANTT ABSHER

RUBRIEKEN

- 1 **POST**
- 25 **HUISBEZOEKBOODSCHAP: DE GAVE VAN PROFETIE**
- 26 **DE PROFEET AAN HET WOORD**

DE KINDERSTER

- 2 **OP ONDERZOEK UIT: DE NAUVOO-TEMPEL** SHERRIE JOHNSON
- 5 **LIED: TOEN JEZUS ZICH LIET DOPEN**
- 6 **VAN VRIEND TOT VRIEND: OUDERLING ROBERT D. HALES**
- 8 **PARTICIPATIEPERIODE: WAT WIL JEZUS CHRISTUS DAT IK DOE?** KAREN ASHTON
- 10 **VERHAAL: CHAMPIGNONS PLUKKEN** OLGA BULGAKOVA-PETRENKO
- 13 **VEEL PLEZIER!**
- 14 **VRIENDSCHAP SLUITEN: LUKÁŠ KROUTIL UIT PRAAG (TSJECHIË)** CORLISS CLAYTON

ZIE DE KINDERSTER, BLZ. 10

ZIE BLZ. 34

Officiële Nederlandsestalige uitgave van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen

Eerste Presidium:

Gordon B. Hinckley, Thomas S. Monson, James E. Faust

Raad der Twaalf:

Boyd K. Packard, L. Tom Perry, David B. Haghighi, Neal A. Maxwell, Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Joseph B. Wirthlin, Richard G. Scott, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, Henry B. Eyring

Editor: Jack H. Coatsland

Adviseurs: L. Lionel Kendrick, Wm. Rolfe Carr

Directie afdeling leerplannen:

Hoofdredacteur: Ronald L. Knighton

Directeur planning en redactie: Brian K. Kelly

Directeur grafische vormgeving: Allan R. Loyberg

Redactie:

Hoofdredacteur: Marvin K. Gardner

Adjuncthoofdredacteur: R. Val Johnson

Redacteur: David Mitchell

Redacteur De Kinderster: DeAnne Walker

Adjunctredacteur: Jennifer Greenwood

Roaar: Maryann Westerdale

Assistent publicaties: Beth Doyley

Afdeling vormgeving:

Leidinggevend art-director: M. M. Kawasaki

Art-director: Scott Van Kampen

Vormgeving: Shari Cook

Vertaling en nieuwsredactie:

CPB Vertaalbureau

Heshepad 1, NL-5341 GS Oss

Telefoon: 04 12-69 04 90

Fax: 04 12-69 02 66

Nieuwsredacteur: A. H. Niessink

Abonnementenadministratie:

Administratrice: R. de Cock-Goudberg

Postbus 224, NL-3430 AE Nieuwegein

Telefoon: 030-605 38 04

Fax: 030-6 00 05 02

Uitgever:

Kirche Jesu Christi der Heiligen der Letzten Tage
Industrie-straße 21, D-61391 Friedrichsdorf

© 1997 De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen

Alle rechten voorbehouden

Gedrukt in Duitsland

De tijdschriften van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen verschijnen maandelijks in het Chinees, Deens, Duits, Engels, Fins, Frans, Italiaans, Japans, Koreaans, Nederlands, Noors, Portugees, Samoaans, Spaans, Tongaans en Zweeds; eens in de twee maanden in het Indonesisch, Japilifoons en Tjatsj; en eens per kwartaal in het Bulgaars, Hongaars, Russisch, Tjatsjisch en Hongaars.

Informatie voor abonnees in de V.S.:

USA and Canadian subscription price is \$9.00 per year. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; changes cannot be made unless both old address and new one are included. Send USA and Canadian subscriptions and queries to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, P. O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA. Subscription help line: 1-800-453-3860, USA ext. 2947; Canada ext. 2031. Credit card orders, Visa, Mastercard, American Express) may be taken by phone. Periodicals postage paid at Salt Lake City, Utah.

DE STER (ISSN 1044-3401) is published by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84145.

POSTMASTER: Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, P. O. Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368, USA.

Abonnementsprijis

Nederland: NLG 22,00 - België: BEF 390,00

Het jaarabonnement kan elk gewenst moment ingaan en wordt automatisch verlengd (in het engels een acceptatiekaart) (België: stortings/overschrijfsformulieren).

Verschijnt twaalf maal per jaar

97989 120

Dutch

BETERE VRIEND

Ik heb echt genoten van het verhaal 'Het wonder van Jenni' in De Ster van november 1996. Ik ken een meisje dat veel op Jenni lijkt, ook zij heeft niet veel vrienden. Ze heeft zich onlangs laten doppen, waardoor ze door bepaalde vriendinnen werd buitengesloten. Ik heb geprobeerd een vriendin voor haar te zijn, maar vaak leidde dat tot onbegrip onder mijn vrienden, die zich afvragen waarom ik aardig tegen haar ben. Ik had er geen antwoord op. Door dat verhaal ben ik gaan nadenken hoe ik een betere vriend voor haar kan zijn. De volgende keer als me die vraag gesteld wordt, weet ik wat ik moet zeggen.

Naam bekend bij de redactie

LEDEN BIJ ELKAAR BRENGEN

Ik woon in Perm (Rusland) in het Oeral-gebergte. In maart 1996 ontmoette ik de zendingen. In die tijd voelde ik me eenzaam; in de vier maanden die daaraan vooraf waren gegaan, had ik mijn man en mijn beide ouders verloren en had ik twee operaties ondergaan. De zendingen spraken met mij over het Boek van Mormon, over het leven van Jezus Christus, en over De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. Ze nodigden mij uit voor de kerkdiensten. Ik raakte bevriend met de leden van de kerk en liet mij doppen. We zijn nu een grote gezin; we steunen elkaar in moeilijke tijden.

Ik kreeg een exemplaar van de *Liahona* (Russisch). Er stond veel in waaraan ik wat had en waarmee ik anderen kon helpen. De steun en getuigenissen van de leden, verspreid over de wereld, hebben mij echt geholpen. Ik getuig dat de kerk waar is en de *Liahona* mensen bij elkaar brengt.

Margarita Andrejevna Rusanova

Gemeente Perm Centraal

Zendingsgebied Jekaterinburg Rusland

HET WERK VAN DE HEER DOEN

Momenteel vertegenwoordig ik de Heer als voltijdzending. Door de *Liahona* (Hongaars) te lezen wordt mijn getuigenis sterker. Ik ben er zeker van dat ik het werk van de Heer doe, dat het herstellende evangelie van Jezus Christus waar is en dat dit evangelie het heil van alle mensen tot stand kan brengen.

Ik ben dankbaar voor onze profeet, president Gordon B. Hinckley, en ik weet dat onze Heiland mij bij monde van hem op zending heeft geroepen.

Ouderling Kőszegi Sándor Ádám

Zendingsgebied Boedapest Hongarije

DAGELIJKSE STEUN

Ik vind al jaren steun voor mijn dagelijkse evangeliebeleving in de *Liahona* (Spaans). Op zekere dag was ik in het septembernummer van 1996 aan het lezen in de hoop dat ik een antwoord op mijn gebeden zou vinden. Mijn oog viel op de illustratie op de achteromslag van Lehi's visioen van de boom des levens. Ik wist instinctief dat dat het antwoord op mijn problemen was. Ik weet dat de *Liahona* ons bepaalt tot de ijzeren roede, die we nooit los moeten laten.

Rosa Mari García Baena

Gemeente Málaga 1

District Málaga Spanje

GEOLOFUGHT

Ik ben nu vier jaar lid van de kerk. De *Liahona* (Russisch) is heel belangrijk voor mij geworden. Ik lees elk nummer van a tot z en stuit daarbij altijd op diepe wijsheden, waardoor ik een gelukkiger en rechtschapener leven kan leiden. De eenvoudige verhalen over het leven van onze broeders en zusters zijn goede voorbeelden van getrouwheid aan onze hemelse Vader en de verbonden die we met Hem sluiten.

Svetlana Nuzhdova

Gemeente Saratov Zavodskoi

District Saratov Rusland

TRANEN, TEGENSLAG, GELOOFSVERTROUWEN, GETUIGENIS

President Thomas S. Monson

Tweede raadgever in het Eerste Presidium

Heeft u ooit nagedacht over de waarde van een ziel?
Heeft u ooit nagedacht over het potentieel dat in een ieder
van ons schuilt?

Kort nadat ik geroepen was als lid van de Raad der Twaalf bezocht ik de conferentie van de Ring Monument Park West in Salt Lake City. Mijn metgezel voor deze conferentie was Paul C. Child, lid van het welzijnscomité van de kerk. President Child kende de Schriften. Hij was mijn ringpresident geweest toen ik nog Aäronisch-priesterschapsdrager was. Nu bezochten we samen een ringconferentie.

Toen het zijn beurt was om het woord te nemen, pakte president Child zijn Leer en Verbonden, verliet het podium en begaf zich onder de priesterschap in de zaal. Hij sloeg afdeling 18 op en begon te lezen: 'Gedenkt, dat de waarde van zielen groot is in Gods ogen (...). En wanneer gij al uw dagen zoudt besteden met bekering tot dit volk te prediken, en slechts één ziel tot Mij brengt, hoe groot zal dan uw vreugde met deze zijn in het koninkrijk Mijns Vaders' (LV 18:10, 15).

President Child keek toen op en stelde deze vraag aan de broeders: 'Wat is de waarde van een ziel?' Hij liet de vraag niet door een bisschop, ringpresident of hogeraadslid beantwoorden, maar koos in plaats daarvan een president van een

**Tabernakels en tempels
worden gebouwd
met meer dan steen en
cement, hout en glas.
'Weet gij niet, dat gij
Gods tempel zijt en dat de
Geest Gods in u woont?'**
(1 Korintiërs 3:16).

ouderlingenquorum uit – een broeder die een beetje had zitten soezen en het belang van de vraag gemist had.

De geschrokken man vroeg: 'Broeder Child, zou u de vraag kunnen herhalen?' De vraag werd herhaald: 'Wat is de waarde van een ziel?'

Ik kende de stijl van president Child. Ik had vurig voor die quorumpresident. Het bleef lang stil, het leek wel een eeuwigheid, toen antwoordde hij: 'Broeder Child, de waarde van een ziel is zijn vermogen om als God te worden.'

Alle aanwezigen dachten na over dat antwoord. Broeder Child liep terug naar het podium, boog zich naar mij toe en zei: 'Een diepzinnig antwoord; een diepzinnig antwoord!' Hij ging door met zijn boodschap, maar ik dacht na over dat geïnspireerde antwoord.

Het is een ontzagwekkende taak om de kostbare zielen die onze hemelse Vader heeft voorbereid op zijn boodschap, te vinden, onderricht te geven en te beïnvloeden. Succes komt zelden vanzelf. Over het algemeen gaan er tranen, tegenslag, geloofsvertrouwen en getuigenis aan vooraf.

Denk eens na over de omvang van de instructies van de Heiland aan de apostelen: 'Gaat dan henen, maakt al de volken tot mijn discipelen en doopt hen in de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes en leert hen onderhouden al wat Ik u bevolen heb. En zie, Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld' (Matteüs 28:19–20).

De mannen aan wie Hij deze instructie gaf, waren geen landeigenaars, noch waren het geleerden. Het waren eenvoudige mannen – gelovige mannen, toegewijde mannen, mannen 'geroepen door God' (zie geloofsartikel 5).

Paulus getuigde tot de Korintiërs over hen die God geroepen had: 'Niet vele wijzen naar het vlees, niet vele invloedrijken, niet vele aanzienlijken.

'Integendeel, wat voor de wereld dwaas is, heeft God uitverkoren om de wijzen te beschamen, en wat voor de wereld zwak is, heeft God uitverkoren om wat sterk is te beschamen' (1 Korintiërs 1:26–27).

Alma gaf zijn zoon Helaman evenzo de raad: 'Ik zeg u, dat door kleine en eenvoudige dingen grote dingen worden teweeggebracht' (Alma 37:6).

Toen en nu putten de dienstknechten Gods troost uit de Meesters belofte: 'Ik ben met u al de dagen' (Matteüs 28:20). Deze schitterende belofte steunt de Aäronische priester-

In april 1830 ontving Phineas Young een exemplaar van het Boek van Mormon van Samuel Smith, een broer van de profeet Joseph, en een paar maanden later reisde hij naar Canada. In Kingston gaf hij het eerst opgetekende getuigenis van het herstelde evangelie buiten de Verenigde Staten.

schap die geroepen is tot leidinggevende functies in de diaconen-, leraren- en priestersquorums. Zij moedigt hen aan in hun voorbereidingen op het vervullen van een zending. Zij geeft jullie troost in die momenten van ontmoediging waar wij allen mee te maken krijgen. Deze zelfde belofte motiveert en inspireert de Melchizedekse priesterschap, die leiding geeft aan het werk in de wijken, ringen en zendingsgebieden. 'Verlauwt daarom niet in goetdoen,' zegt de Heer, 'want gij legt het fundament van een groot werk. En uit het kleine komt het grote voort.

'Ziet, de Here verlangt het hart en een gewillige geest' (LV 64:33–34).

De kenmerken van hen die de Heer met hun hele hart dienen zijn: een vast geloof, een constant vertrouwen, een vurig verlangen.

Deze omschrijving typeert het begin van het zendingswerk direct na de herstelling van het evangelie. Al in april 1830 ontving Phineas Young een exemplaar van het Boek van Mormon van Samuel Smith, de broer van de profeet, en een paar maanden later reisde hij naar Canada. In Kingston gaf hij het eerste opgetekende getuigenis van het herstelde evangelie buiten de Verenigde Staten.

In 1833 reisden Joseph Smith, Sidney Rigdon en Freeman Nickerson naar Mount Pleasant (Canada). Daar onderrichtten, doopten en organiseerden zij een gemeente van de kerk. Enige tijd later, namelijk in juni 1835, hielden zes van de Twaalf een conferentie in dat land.

In april 1836 gingen ouderling Heber C. Kimball en anderen naar het huis van Parley P. Pratt, legden hun handen op het hoofd van broeder Pratt en verklaarden vervuld van de Heilige Geest: 'U zult naar Canada gaan, namelijk naar de stad Toronto (...) daar zult u mensen vinden die voorbereid zijn op de volheid van het evangelie, zij zullen u ontvangen en u zult de kerk onder hen organiseren. Velen zullen tot de kennis der waarheid worden gebracht en van vreugde

worden vervuld; en van datgene wat voortvloeit uit deze zending zal de volheid van het evangelie naar Engeland worden gebracht en er de oorzaak van zijn dat er een groot werk gedaan wordt in dat land.' (*Autobiography of Parley P. Pratt* [1985], blz. 110). In juli 1987 vierden we dat de kerk 150 jaar geleden zijn intrede deed in Engeland. Wij verheugen ons in de voortreffelijke prestaties van die eerste zendelingen en van hen die de Heer voorbereidde op het spelen van een belangrijke rol in de vooruitgang van dit werk in de laatste dagen.

De roep om te dienen heeft het werk van de Heer altijd gekenmerkt. Zelden komt zij gelegen. Zij vereist nederigheid, zij dwingt tot gebed, zij inspireert tot toewijding. De roep kwam – naar Kirtland. Openbaringen volgden. De roep kwam – naar Missouri. Vervolging kreeg de overhand. De roep kwam – naar Nauvoo. Profeten stierven. De roep kwam – naar de vallei van het Grote Zoutmeer. Ontberingen lagen in het verschiet.

Die lange reis, onder zeer moeilijke omstandigheden gemaakt, was een beproeving van geloof. Maar geloof dat gesmeed is in de ovens van tegenslag en tranen wordt gekenmerkt door geloofsvertrouwen en getuigenis. Alleen God kan het offer peilen; alleen God kan het verdriet meten; alleen God kent het hart van hen die Hem dienen – toen en nu.

Lessen uit het verleden kunnen ons geheugen opfrissen, ons leven raken en onze handelingen leiden. We worden ertoe gebracht stil te staan bij die goddelijke belofte: '[Gij hebt] opdracht van de Heer; en wat gij ook doet volgens de wil des Heren, is de zaak des Heren' (LV 64:29).

Zo'n les werd eens verteld in een radio- en televisieprogramma waar velen met plezier aan terugdenken. Het programma heette 'Death Valley Days'. De verteller, bekend als de oude zwerver, leek regelrecht onze huiskamer binnen te wandelen als hij de verhalen van het Westen vertelde.

In een van die programma's vertelde deze oude zwerver hoe de nuiten voor de St. George-tabernakel verkregen waren. De nuiten waren in het oosten van Amerika gemaakt. Daarna waren ze van New York naar de westkust verscheept, een lange en soms gevaarlijke zeereis langs Kaap Hoorn. Het kostbare glas, dat verpakt was in kartonnen dozen, werd naar San Bernardino (Californië) getransporteerd, om vandaar naar St. George te worden vervoerd.

David Cannon en de broeders in St. George hadden de taak om met hun paarden en wagens naar San Bernardino te gaan om het glas op te halen, zodat de tabernakel van de Heer voltooid kon worden. Zij stuitten op een probleem: ze hadden het toen astronomische bedrag van 800 dollar nodig

om voor het glas te kunnen betalen. Ze hadden het geld niet. David Cannon vroeg aan zijn vrouw en zoon: 'Denken jullie dat we het geld voor de tabernakel bij elkaar kunnen krijgen?'

Zijn zoon, David jr., zei: 'Papa, ik weet dat we het kunnen!' Hij haalde twee cent tevoorschijn en gaf die aan zijn vader. Wilhelmina Cannon, Davids vrouw, snuffelde wat op de geheime plekje die elke vrouw thuis heeft. Dat leverde 3 dollar 50 aan kleingeld op. Er werd een beroep gedaan op de gemeenschap en na verloop van tijd was er 200 dollar opgehaald – 600 dollar te weinig.

David Cannon slaakte de zucht der wanhopigen, hij had zijn best gedaan maar had gefaald. David en zijn vrouw waren zo moe dat ze geen oog dicht deden, en ze kregen ook geen hap door hun keel. Daarom baden ze. De dag brak aan. De mannen met hun paarden en wagens verzamelden zich voor de lange reis naar San Bernardino. Maar ze hadden geen 600 dollar.

Toen werd er op de deur geklopt. Peter Neilson, uit het naburige dorp Washington, kwam binnen. Hij zei tegen David Cannon: 'Broeder Cannon, ik heb een hardnekkige droom gehad, dat ik u het geld moest brengen dat ik gespaard had voor de uitbreiding van mijn huis – ik moest het naar u brengen, omdat u er een doel mee zou hebben.'

Terwijl alle mannen zich rond de tafel verzamelden, ook kleine David jr., haalde Peter Neilson een rode boerenzakdoek tevoorschijn waar hij glinsterende goudstukken uit haalde die hij één voor één op tafel gooide. Toen David Cannon de goudstukken natelde, bleek het precies 600 dollar te zijn – het bedrag dat zij nog nodig hadden om het glas te kunnen betalen. Binnen een uur waren de mannen op weg naar San Bernardino om het glas voor de tabernakel op te halen.

Toen dat verhaal verteld werd in het programma 'Death Valley Days' was David Cannon jr. 87 jaar. Hij luisterde aandachtig naar het programma. Volgens mij moet hij die goudstukken in gedachten weer één voor één op de tafel hebben horen vallen, onder de verbaasde blikken van de mannen die met hun eigen ogen zagen hoe hun gebed verhoord werd.

Tabernakels en tempels worden gebouwd met meer dan steen en cement, hout en glas. In het bijzonder geldt dat voor de tempel die Paulus beschreef: 'Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt en dat de Geest Gods in u woont?'

Als er broeders of zusters zijn die voelen dat zij niet voorbereid zijn, die zelfs geen ge hoor willen geven aan een oproep om te dienen, om te offeren, om het leven van an deren tot zegen te zijn, laat hen dan aan deze waarheid denken: 'Wie God roept, die maakt Hij ook bekwam.' Hij die het niet ontgaat dat er een musje ter aarde valt, zal zijn dienstknecht niet aan zijn lot overlaten.

(1 Korintiërs 3:16.) Zulke tempels worden gebouwd met dienstbetoon en opoffering. Ze worden gebouwd met tegenslag en getuigenissen.

Als er broeders of zusters zijn die voelen dat zij niet voorbereid zijn, die zelfs geen gehoor willen geven aan een oproep om te dienen, om te offeren, om het leven van anderen tot zegen te zijn, laat hen dan aan deze waarheid denken: 'Wie God roept, die maakt Hij ook bekwam.' Hij die het niet ontgaat dat er een musje ter aarde valt, zal zijn dienstknecht niet aan zijn lot overlaten.

Moge wij allen positief reageren op de woorden van de profeet Joseph Smith, die aandrong: 'Broederen, zullen wij in zulk een groot werk niet voorwaarts gaan? Gaat voorwaarts en wijkt niet terug. Moed broederen; en voort, voort, ter overwinning!' (LV 128:22.). □

VOOR DE HUISONDERWIJZERS

1. De mensen te vinden die onze Vader heeft voorbereid, is soms een enorme taak.
2. De roep om in dit werk te dienen vereist gebed en toewijding.
3. Een voortdurend geloof, een constant vertrouwen en een vurig verlangen zijn kenmerken van hen die de Heer met heel hun hart dienen.
4. Geloof dat is gesmeed in de smeltoven van tegenslag en tranen wordt gekenmerkt door geloofsvertrouwen en een getuigenis.
5. Wie God roept, maakt God bekwam om zijn opdracht te volbrengen.

Herfst

Linksboven: Herfsbladeren; ingang van het gebouw van de zustershulpvereniging; Zuster Najet Rahou uit Frankrijk. **Linksboven:** Het kantoorgebouw van de kerk, de Salt Lake-tempel, het dak van het Joseph Smith Memorial Building met daarvoor de koepelvormige Tabernakel. De twee gebouwen rechts zijn geen eigendom van de kerk. **Onder:** het zeemeeuwmonument.

Winter

Onder: Verwinterde zomerse glorie. **Rechts:** Winterse aanblik van de Salt Lake-tempel; het voetstuk van het zeemeeuwmonument met het bezoekerscentrum Zuid op de achtergrond; een winterse zonsopgang begroet door de maan; zonlicht gevangen in een web van bevroren takken.

Goddelijk partnerschap

S. Michael Wilcox

Laten we veronderstellen dat mijn dochter vlak voor haar huwelijk naar mij toekomt en mij om een vaderlijke zegen vraagt. Laten we er ook van uitgaan dat ik daarop mijn handen op haar hoofd leg en haar de volgende zegen geef: 'Ik zegen je dat je begeerte naar je man zal uitgaan. Je zult verlangen in de eeuwigheid bij hem te zijn. Je zult in liefde nader tot hem komen en hunkeren naar zijn nabijheid. Ik zegen je verder dat hij jullie gezin in rechtvaardigheid en ere zal presideren.'

Denkt u niet dat zij zich na deze zegen geliefd voelt door haar vader en waarlijk gezegend door haar hemelse Vader? Uiteraard. Iedere vrouw in de kerk verlangt te trouwen met een man die ze op die manier kan liefhebben – en die haar evenzo zal liefhebben.

Dit was precies de zegen die de Heer aan Eva heeft gegeven ten tijde van de val. '(...) naar uw man zal uw begeerte uitgaan,' zei Hij tegen haar, 'en hij zal over u heersen' (Genesis 3:16). Helaas begrijpen sommigen deze uitspraak niet helemaal, waardoor zij het verwoorde beginsel niet toepassen in hun leven. Zij zijn van mening dat de vrouw door deze uitspraak benadeeld wordt, en sommige mannen

grijpen haar ten onrechte aan om onrechtvaardige heerschappij uit te oefenen.

Dit vers levert voor sommigen problemen op omdat zij nadruk leggen op het woord *heersen* in plaats van op het woord *begeerte*, het kernwoord in deze zin. *Begeerte* is in nieuwe bijbelvertalingen met *verlangen* vertaald: 'Verlangen zul je naar je man'.

President Spencer W. Kimball geeft een waardevolle uitleg aan de zinsnede 'uw man (...) zal over u heersen': 'Ik zet een vraagteken achter het woord *heersen*. Het geeft de verkeerde indruk. Ik zou liever het woord *presideren* gebruiken, want dat is wat hij doet. Een rechtvaardige echtgenoot *presideert* zijn vrouw en gezin'. (*Ensign*, maart 1976, blz. 72.)

We dienen te bedenken dat de man over wie de Heer sprak in zijn gesprek met Eva, haar man, Adam, was. Adam was de grote Michaël – die met Jehova de aarde geschapen had – en de grote eerste profeet van de Heer op aarde, een rechtschapen zoon van God. Wie de zegen van God aan Eva als een straf zien, hebben niet begrepen dat de Heer tegen Eva zei dat zij in de gevallen wereld, waarin zij spoedig haar

DEL PARSON, ADAM EN EVA ONDERWIJZEN HUN KINDEREN

intrede zou doen, een liefdevolle, edele echtgenoot aan haar zij zou hebben, die over haar zou waken, voor haar zou zorgen, en haar zou beschermen. Veel mannen lezen dit vers en vatten het verkeerd op. Zij voelen zich gerechtvaardigd om onrechtvaardige heerschappij over hun vrouw uit te oefenen, in plaats van haar zo te behandelen dat zijn vrouw aangemoedigd wordt haar begeerte naar haar man te laten uitgaan.

In de algemene oktoberconferentie van 1993 heeft ouderling Boyd K. Packer van het Quorum der Twaalf gezegd: 'Als een man "in enige mate van ongerechtigheid bestuur, heerschappij [...] of dwang [uitoefent]" overtreedt hij "de eed en het verbond, die tot het priesterschap behoren". "Dan onttrekken de hemelen zich, de Geest des Heren is bedroefd". Tenzij hij zich bekeert, zal hij zijn zegeningen verliezen.' (*De Ster*, januari 1994, blz. 21.)

In een algemene bijeenkomst van de zustershulpvereniging, die voorafgaand aan de algemene aprilconferentie wordt gehouden, heeft ouderling M. Russell Ballard van het Quorum der Twaalf Apostelen gezegd: 'God heeft bijvoorbeeld door middel van zijn profeten geopenbaard dat

mannen het priesterschap moeten ontvangen, vader moeten worden en met alle vriendelijkheid en zuivere, ongeveinsde liefde hun gezin op een rechtvaardige manier moeten leiden en koesteren, zoals de Heiland de kerk leidt (zie Efeziërs 5:23). Hun is de primaire verantwoordelijkheid gegeven voor de aardse en fysieke behoeften van het gezin (zie Leer en Verbonden 83:2). Vrouwen hebben het vermogen om kinderen in de wereld te brengen. Hun is de primaire verantwoordelijkheid en het voorrecht gegeven hen als moeder te leiden, te verzorgen en te onderrichten in een liefdevolle, geestelijke sfeer. In dit goddelijke partnerschap steunen de echtgenoten elkaar in hun door God gegeven capaciteiten. Door mannen en vrouwen verschillende taken toe te wijzen, verschaft onze hemelse Vader de beste kansen op groei, dienstbetoon en vooruitgang. Hij heeft mannen en vrouwen geen verschillende taken gegeven louter om het begrip gezin te kunnen bestendigen; nee, Hij deed dat om het eeuwige voortbestaan van het gezin – het uiteindelijke doel van het eeuwige plan van onze hemelse Vader – te garanderen.' (*De Ster*, januari 1994, blz. 84.) □

DE HEILIGEN IN TSJECHIË:

Kahlile Mehr

Tientallen jaren geleden hield een klein groepje leden in het voormalige Tsjechoslowakije stevig vast aan hun geloof, totdat de kerk weer bij hen terugkwam.

Vóór 1990 worstelden de heiligen der laatste dagen in Tsjechoslowakije – nu de republieken Tsjechië en Slowakije – om de vlam van het geloof brandende te houden temidden van de winden van de oorlog en het communisme. Het verhaal van hun wachten en volhouden is het verhaal van de Tsjechoslowaakse Zending – die tientallen jaren lang de eenzame, vooruitgeschoven post van de kerk in Slavisch Europa was.

Het herstelde evangelie kwam in maart 1884 voor het eerst in Tsjechoslowakije toen de ouderlingen Thomas Biesinger uit Lehi (Utah) en Paul Hammer uit Salt Lake City in Praag arriveerden. Openbare prediking was niet toegestaan, maar de zendingen gingen terloops gesprekken met mensen aan om erachter te komen in hoeverre ze geïn-

teresseerd waren in een nieuwe godsdienst. Ouderling Biesinger doopte uiteindelijk Antonín Just.

In de jaren 1920 werd de groei van de kerk in Tsjechoslowakije nog beperkt door een klein zendelingental, alsmede door de taalhindernis, blijvende tegenstand van de autoriteiten, geruchten en verkeerde informatie die over de kerk verbreid werden.

In 1928 werd de 83-jarige Thomas Biesinger voor een korte zending teruggestuurd naar Tsjechoslowakije. In Praag bezocht hij regerings- en politiefunctiearissen en vroeg hij vergunning aan om te prediken. Hij ondervond daarbij geen tegenstand, en deed verslag dat het land openstond voor het zendingswerk.

Toen ouderling Biesinger werd ontheven, werd er geen vervanging gestuurd. Zuster Františka Vesela Brodilová schreef president Heber J. Grant met het verzoek om weer zendingen te sturen (zie 'Haar zendingsgebied was Tsjecho-Slowakije, *De Ster*, september 1995, blz. 26). Haar verzoek werd beantwoord met de aankomst van Arthur

EEN ZONNIGE TOEKOMST

Gaeth, een lange, energieke jongeman. Met zijn journalistieke capaciteiten en klinkende stem slaagde hij er binnen tien dagen in om tweemaal een radiotoespraak van tien minuten in het Tsjechisch voor de radio te laten voorlezen, een toespraak te houden voor de Duitse radio, een lezing te geven aan een Duits instituut voor volwassenenonderwijs, en een artikel te schrijven voor een Duitstalige krant.

In juli 1929 arriveerde ouderling John A. Widtsoe, die destijds lid was van het Quorum der Twaalf Apostelen en de Europese Zending presideerde, met een groep kerkleiders en vijf zendingelingen in Praag. Op 24 juli reisden ze 's morgens vroeg naar een beboste heuvel bij Karlštejn, een schitterend veertiende-eeuws kasteel. Terwijl de zon door de regenwolken brak, sprak president Widtsoe een gebed uit om Tsjechoslowakije toe te wijden aan het zendingswerk. Hij kondigde de organisatie van het eerste zendingsgebied in Slavisch Europa aan en stelde ouderling Gaeth aan als president.

Binnen twee jaar verschenen er 250 artikelen, voornamelijk geschreven door zendingelingen, in Tsjechische kranten en tijdschriften. In oktober 1929 gaf de zending de eerste brochures in de Tsjechische taal uit en kreeg een vergunning om ze te verspreiden.

Maar president Gaeth miste één ding dat hem in staat zou stellen nog doeltreffender te zijn als zendingspresident: een echtgenote. President Widtsoe stelde hem voor aan Martha Králčková, wier vader een naaste medewerker was geweest van Thomas Masaryk, president van Tsjechoslowakije. President Gaeth doopte Martha in 1931, en trad in datzelfde jaar met

Jarenlang onderwezen Otakar Vojkůvka (boven) en andere leden in Brno in openbare zomerkampen (midden), waarbij zij evangeliezaadjes plantten. Links: Martin en Alena Pika bij de Freiberg-tempel. Onder: Gezicht op Praag.

FOTOGRAFEN: ROBERT J. SANHOLZER, MARVIN K. GARDNER EN MARION MILLER

Op de priestersheuvel bij het kasteel Karlštejn sprak ouderling John A. Widtsoe in 1929 een toewijdingsgebed uit, wat in 1991 door ouderling Russell M. Nelson bekrachtigd werd. De heiligen hebben er een monument gebouwd, en zij bezoeken het jaarlijks. Ovaal: Wallace F. Toronto was 32 jaar lang zendingspresident.

haar in het huwelijk. Door haar maatschappelijke relaties kregen de pasgehuwden aardig wat invloed in Tsjechische kringen. En zij vonden een villa in een nieuwere deel van Praag dat dienstging doen als zendingshuis.

Het ledental van de kerk groeide langzaam. Door de economische ontberingen van de grote crisis was over de hele wereld het aantal zendelingen beperkt. Maar ondanks de crisis, en ondanks de vele vooroordelen die er heersten, boekte de zending toch vooruitgang. In februari 1933 rolden er drieduizend exemplaren van het Boek van Mormon in het Tsjechisch van de pers. Honderd daarvan werden naar Tsjechische bibliotheken gestuurd, en nog meer werden cadeau gegeven aan de leiders van het land. In de tien jaar voor de oorlog lieten 128 Tsjechen zich dopen.

In mei 1933 werd het eerste Tsjechische gemeentepresidium geroepen. Josef Roháček werd geroepen als eerste raadgever in Praag. Nog voor de Tweede Wereldoorlog werden er ook in Brno en in Mladá Boleslav/Kosmonosy gemeenten gesticht.

Na tien jaar zendingswerk (drie in Duitsland en zeven in Tsjecho-slowakije) werd Arthur Gaeth ontheven. In 1936 werd Wallace Toronto de zendingspresident in Tsjecho-slowakije. Hij was 32 jaar werkzaam in zijn functie, wat langer is dan enig andere zendingspresident in de geschiedenis van de kerk. Zijn succes kreeg in juli 1937 een nieuwe impuls door het bezoek van de 81-jarige president Heber J. Grant. Het bezoek van de profet resulteerde in veertig artikelen in de plaatselijke pers, waardoor de kerk meer landelijke bekendheid kreeg.

De kerk had tijdens een tijdperk van vrede wortel

geschoten in Tsjecho-slowakije, maar al in 1933 waren er tekenen dat in die toestand verandering ging komen.

Een zendeling schreef daarover: 'Het was vandaag erg moeilijk om langs de deuren te gaan. Niemand wilde naar mijn boodschap luisteren. Iedereen wilde het hebben over een man die Hitler heet, en die gisteren de kanselier van Duitsland geworden is. Ze leken zich allen erg zorgen te maken over de gevolgen voor Tsjecho-slowakije.'

Toen het conflict in hevigheid toenam, zakte het aantal dopelingen als een baksteen. Uiteindelijk regelde het Eerste Presidium, dat vreesde voor de veiligheid van de zendelingen, hun vertrek via Zwitserland. De Tsjechische regering verbood alle openbare vergaderingen, en in september 1938 werd de zending gesloten.

Het verdrag van München, dat in september 1938 ondertekend werd, verminderde het risico van een oorlog, maar droeg het Sudetenland over aan de Duitsers. In oktober keerde president Toronto samen met ouderling Asael Moulton terug naar Tsjecho-slowakije en gaf de leiding van de gemeenten over aan plaatselijke leiders (Jaroslav Kotulan in Brno en Josef Roubíček in Praag), in afwachting van de terugkeer van de zendelingen. In februari 1939 had de zending het boek *De artikelen des geloofs* van ouderling James E. Talmage vertaald en gedrukt.

In maart 1939 bezette het Duitse leger ineens Tsjecho-slowakije. En alweer hield het reguliere zendingswerk op. Toen de gemeente in Praag in mei bijeen was voor de viering van moederdag, kwam er ineens een jonge Duitse officier binnen. De aanwezigen verstijfden, omdat zij het ergste verwachtten. Maar de officier legde uit dat hij lid van de kerk was, en gekomen was om te aanbidden. Hij gaf zijn getuigenis – niet aan vijanden van zijn land, maar aan vrienden van zijn geloof.

In juli 1939 arresteerde de Gestapo vier zendelingen; zij leefden veertig dagen lang op brood en water, totdat president Toronto erin slaagde om via onderhandelingen hun vrijlating te bewerkstelligen. Op 24 augustus gaf de hoofdzetel van de kerk opdracht voor de evacuatie van de laatste zendelingen. President Toronto stuurde eerst zijn gezinsleden, maar bleef zelf nog enkele dagen achter om wat zendingaangelegenheden af te handelen en het vertrek van de zendelingen te regelen. Hij stelde de 21-jarige Josef Roubíček aan als president tijdens zijn afwezigheid. In Denemarken verzekerde ouderling Joseph Fielding Smith, die destijds lid van het Quorum der Twaalf Apostelen was, zus-

ter Toronto dat de oorlog niet zou uitbreken voor haar man en alle zendelingen geëvacueerd en veilig waren. President Toronto bemachtigde een plaatsje in de laatste trein die vertrok voordat Europa overspoeld werd door oorlogsgeweld.

Tijdens de oorlogsjaren telde Josef Roubíček, de waarnemend zendingspresident, 86 leden die nog in het land waren. Hij steunde hun geloof en moed temidden van ontbering, vernietiging en angst. Zelfs tijdens de ergste momenten van deze enorme strijd heeft hun getuigenis van de waarheid van het evangelie niet gewankeld, schreef hij daarover.

In maart 1946 bezocht ouderling Ezra Taft Benson, toen nog lid van het Quorum der Twaalf, Tsjechooslowakije. Hij was verheugd dat de Tsjechen opgewekt aan de slag waren gegaan en dat de kerk net zo standvastig was geweest als het land. Tijdens de oorlog waren er tien mensen gedoopt. Toen ouderling Benson bij regeringsfunctionarissen informeerde naar de mogelijkheid om de zending te heropenen, kreeg hij te horen dat de kerk een uitstekende reputatie had en dat zij welkom was om terug te keren. Op 28 juni 1946 keerden drie zendelingen terug naar Tsjechooslowakije – onder hen Wallace Toronto,

die nooit uit zijn functie van president ontheven was. De leden hadden zeven jaar op deze hereniging gewacht.

De kerkleden hadden alle ontberingen overleefd die de burgers van hun land geleden hadden. Bijvoorbeeld: Elfrieda (Frieda) Glasnerová Vaněčková, een joodse bekeerlinge die zich in 1932 had laten dopen, bracht net als haar man en twee zoons twee jaar door in een concentratiekamp. Frieda was ingedeeld voor executie op de dag dat ze bevrijd werd. Toen president Toronto haar vond in het ziekenhuis waar zij herstelde, huilde ze van vreugde om het weerzien. Elf leden van haar familie waren gestorven in Auschwitz. Nu was zij herenigd met iemand van haar geloof. Haar twee zoons lieten zich later ook dopen.

Tijdens een periode van drie jaar na de Tweede Wereldoorlog werden er 149 Tsjechen lid van de kerk. Maar een vrij Tsjechooslowakije was niet van lange duur. In februari 1948 veranderde alles door een communistische machtsgreep. De zendelingen werden door de geheime politie in de gaten gehouden. De uitgave van de nieuwsbrief van de zending, *Novy Hlas* werd verboden. Toespraken in de kerk werden

Uiterst links: Petr Kasan en zijn gezin. **Links:** Radovan Čaněk, Joseph Podlipny en Gad Vojkůvka – zendings- en districtsleiders in de Republiek Tsjechië. **Onder:** Karin Hemanská, vertaalster; Edith Glauser, zendinge; Alice Novaková, neurochirurge.

vaak gecensureerd. De leden riskeerden het verlies van hun werk als zij kerkdiensten bezochten, of de vermindering van de toegewezen voedselrantsoenen.

In 1949 begon de communistische regering de zendelingen beperkingen op te leggen. Toch steeg het aantal dopelingen nog van 28 in 1948 naar 70 in 1949. Onder de nieuwe bekeerlingen bevond zich Jiří Šnederfler (zie Jiří en Olga Šnederfler: twee Tsjechische pioniers nader bekeken, blz. 16).

Laat in januari 1950 verdwenen er twee zendelingen. Men vernam niets van hen tot elf dagen later. Zij waren gearresteerd wegens het betreden van een verboden grenszone, en waren beschuldigd van spionage. De communistische autoriteiten lieten de twee zendelingen vrij uit de gevangenis op voorwaarde dat alle zendelingen zouden worden geëvacueerd. Op 6 april 1950 werd de zending door een verordening van de Tsjechische regering opgeheven.

De daaropvolgende veertien jaar beoefenden de Tsjechische leden hun geloof in stilte, daar zij niet in staat waren om in het openbaar te aanbidden of geregeld contact te hebben met de kerk buiten Tsjechoslowakije. President Toronto bleef vanuit zijn woning in Utah zoveel hulp bieden als hij kon. Waar mogelijk correspondeerde hij, stuurde financiële hulp, kleding, medicijnen en lectuur van de kerk. In die jaren vroeg hij negen maal een inreisvisum aan voor Tsjechoslowakije – en kreeg negen maal een afwijzing.

Pas in 1964 kwam de kerk weer officieel in het land. President John Russon van de Zwitserse Zending en Lynn Pettit, een van de oorspronkelijke zendelingen in Tsjechoslowakije, arriveerden in Praag. Het bericht van hun aankomst verbreidde zich, en een klein groepje kwam in de woning van een lid bijeen om de gelegenheid te vieren met een getuigenisdienst.

Intussen adviseerde president David O. McKay Wallace Toronto om nogmaals een visum aan te vragen. Hij zei: [De leden] hebben nu lang genoeg ondergronds hun geloof beoefend. Zij hebben het gezag van hun zendingspresident nodig. Binnen een week ontving het echtpaar Toronto een visum. Zij bezochten leden in Brno en Praag.

In juli 1965 keerde president Toronto terug naar Praag, met de bedoeling om de kerk opnieuw te vestigen. Hoewel hij door vele regeringsfunctionarissen goed werd ontvangen, werd hij door de geheime politie gearresteerd en het land uitgezet. De groei van de zending zou nog 25 jaar lang worden onderdrukt alvorens opnieuw op te komen in een nieuw tijdperk van vrijheid.

Toen president Toronto in 1968 overleed, werden William South, een voormalige zendeling, en zijn vrouw, Jane Brodil South, gevraagd om de Tsjechische leden in hun geloof te steunen. Zij brachten jaarlijkse bezoeken aan Tsjechoslowakije. Toen de gezondheid van president South in 1977 begon af te nemen, werd die taak aan Calvin McOmber, ook een voormalig zendeling, en zijn vrouw, Frances Brodil McOmber, gegeven. President McOmber was in die functie werkzaam tot zijn dood in 1980.

In 1972 gaf president Henry Burkhardt van het zendingsgebied Dresden (Oost-Duitsland) Jiří Šnederfler de opdracht om weer contact te leggen met alle leden in Tsjechoslowakije en er weer vergaderingen te gaan houden. President Edwin Morrell van het zendingsgebied Wenen (Oostenrijk) liet in 1984 een herdruk maken van het Boek van Mormon in het Tsjechisch, en hij voerde de eerste exemplaren het land in. Otakar Vojkůvka onderrichtte in stilte het evangelie in Brno en bracht veel mensen tot de kerk. Olga Kavařová Campora liet zich dopen in 1982; door haar zendingswerk als lid werden in de daaropvolgende acht jaar maar liefst 47 mensen lid van de kerk.

Toen in 1985 de Freiberg-tempel werd ingewijd, steeg het aantal dopelingen in Tsjechoslowakije ineens naar twintig per jaar. Die eerste tempel in Oost-Europa was het symbool van de opkomst van het evangelie in een wereld die door het communisme beheerst werd.

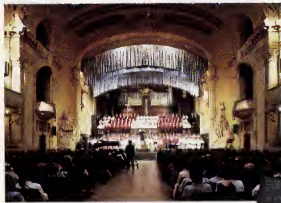
In 1985 werd ouderling Russell M. Nelson van het Quorum der Twaalf aangewezen om het zendingswerk in Oost-Europa te overzien. Hij bezocht Tsjechoslowakije jaarlijks om wettelijke erkenning van de kerk aan te vragen. En net zo vaak werd hem meegedeeld dat de aanvraag werd onderzocht. Ook plaatselijke kerkleiders dienden verzoeken om erkenning in.

In mei 1989 was Tsjechoslowakije weliswaar nog steeds communistisch, maar tegen november begonnen de winden van verandering de communistische wereld al te wijzigen. In januari 1990 werd er voor alle geloofsvormen in het land godsdienstvrijheid ingesteld. In februari ontving de kerk een document waarin zij concrete erkenning ontving. Op 6 februari 1990 beklom ouderling Nelson de heuvel bij Karlštejn en sprak opnieuw een gebed uit om het land toe te wijden aan het zendingswerk, waarbij hij het gebed bekrachtigde dat ouderling Widtsoe ongeveer zestig jaar daarvoor had uitgesproken.

Na een afwezigheid van veertig jaar kwamen er in mei 1990 weer zendelingen in Tsjechoslowakije. Op 1 juli ves-

FOTOGRAFEN: MARVIN K. GARDNER, CRAIG DIMOND EN OLGA KAVÁŘOVÁ CAMPORA

Boven: Tsjechische heiligen bij de Freiberg-tempel in 1994. **Links:** Juni 1991 – concert van het Tabernakelkoor in de Smetana-hal in Praag; 1990 – bekeerlingen en zendingen. **Onder:** Olga Kavářová Campora, het Boek van Mormon, en de eerste uitgave (juni 1993) van de Tsjechische *Liahona*.

tigde de kerk opnieuw het zendingsgebied Praag. In juni 1991 zong het Mormoons Tabernakelkoor in het historische operagebouw in Praag. Het concert werd in het hele land uitgezonden. Een kerk die eens ondergronds moest opereren om te overleven, ontving nu landelijke elektronische erkenning. In juni 1993 werd de eerste editie uitgegeven van de *Liahona*, het eerste officiële kerktijdschrift in het Tsjechisch.

Het ledental in het zendingsgebied Praag heeft inmiddels de 1700 overschreden. De meerderheid van de Tsjechische bekeerlingen is jong – tussen de achttien en de dertig jaar. Zij zijn goed opgeleid en sterk in hun geloof. Velen hebben een voltijdzending vervuld, of zijn momenteel op zending.

En dan zijn er natuurlijk nog de oudere leden – zij wier geloof tientallen jaren van isolatie en tegenwerking heeft overleefd. Samen zijn zij een standvastige banier van geloof in een zonnige toekomst. □

Jiří en Olga Š

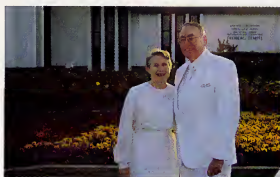
TWEE TSJECHISCHE PIONIERS
NADER BEKEKEN

Marvin K. Gardner

Meer dan veertig jaar is de Tsjech Jiří Šnederfler onderworpen geweest aan toezicht, verhoren en vervolging vanwege zijn lidmaatschap van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. Hij heeft communistische leiders vaak verzocht om officiële erkenning van de kerk – maar hij werd met minachting behandeld en zijn verzoeken werden afgewezen.

Hij en zijn vrouw, Olga, zijn vanaf hun doop in hun tienerjaren hun getuigenis trouw gebleven en zijn er na de intrede van het totalitaire communistische regime getuige van geweest dat de zendelingen en de kerk hun aanwezigheid in Tsjecho-Slowakije officieel ontzegd werd. Meer dan veertig jaar hebben zij kerkleden in hun geboorteland geholpen, ze moed ingesproken en geprobeerd om het geloof levend te houden in een godsdienstvijandige omgeving.

Toen de leiders van de kerk Jiří in 1988 vertelden dat het besluit van de regering, als hij opnieuw een poging zou wagen, zou kunnen veranderen en de kerk officieel erkend zou kunnen worden, aarzelde hij niet. Hoewel hij de veiligheid van zijn gezin, zijn werk, zijn vrijheid en misschien zelfs zijn leven op het spel zette, zei hij: 'Ik zal er

heen gaan! Ik doe het!' Hij omhelsde zijn vrouw en zei: 'We zullen al het nodige doen. Dit is voor de Heer, en zijn werk is belangrijker dan onze vrijheid of ons leven.'

Nadat broeder Šnederfler het verzoek om erkenning had ingediend, namen de verdenkingen en de vervolgingen die hij en andere kerkleden al zo lang te verduren hadden gehad, zelfs nog toe. Toch 'behielden de heiligen hun moed en ver-trouwen', zegt ouderling Russell M. Nelson

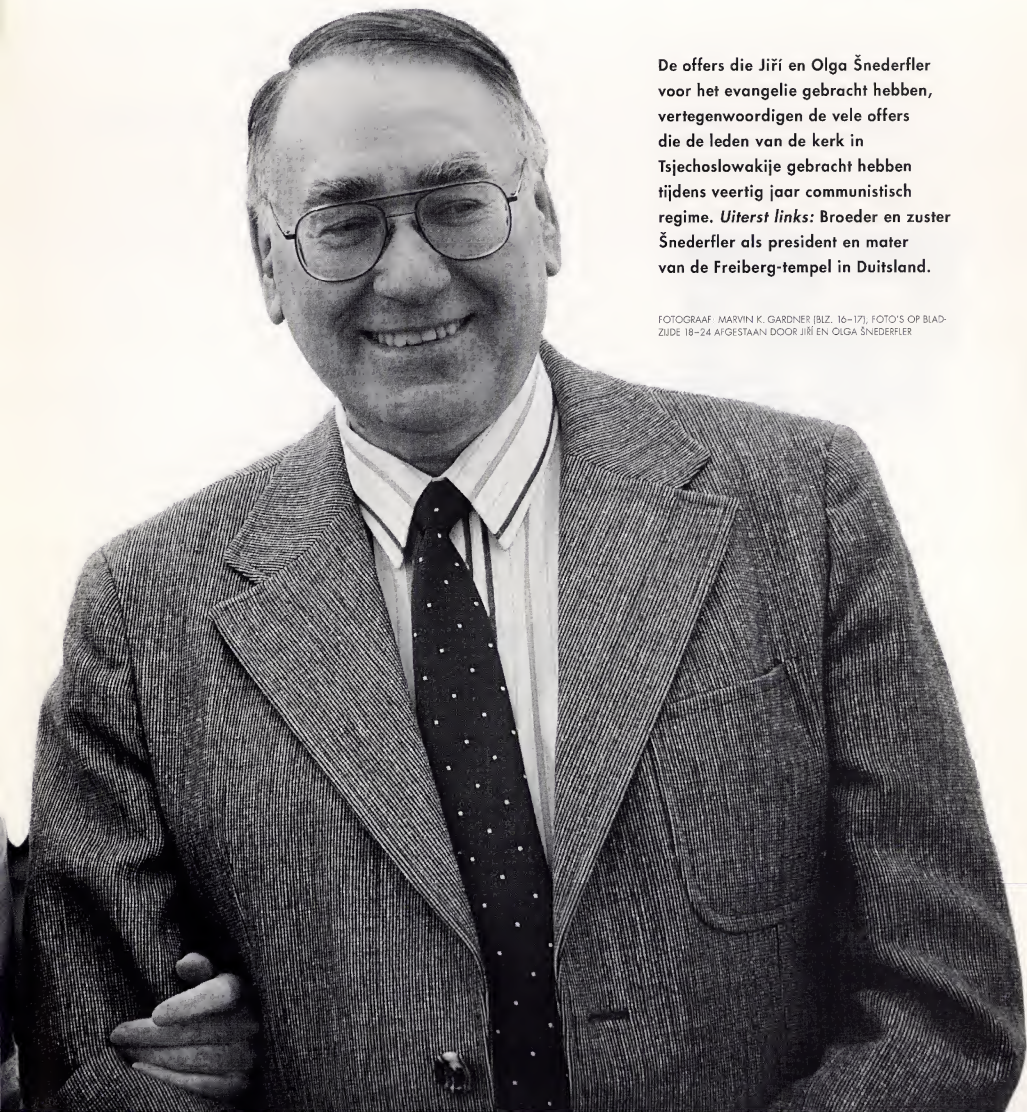

nederfler

De offers die Jiří en Olga Šnederfler voor het evangelie gebracht hebben, vertegenwoordigen de vele offers die de leden van de kerk in Tsjechoslowakije gebracht hebben tijdens veertig jaar communistisch regime. *Uiterst links*: Broeder en zuster Šnederfler als president en mater van de Freiberg-tempel in Duitsland.

FOTOGRAAF: MARVIN K. GARDNER (BLZ. 16-17). FOTO'S OP BLADZIDE 18-24 AFGESTAAN DOOR JIŘI EN OLGA ŠNEDERFLER

van het Quorum der Twaalf Apostelen, die, samen met ouderling Hans B. Ringger van de Zeventig, in de loop van een aantal jaren herhaalde verzoeken om officiële erkenning had ingediend. Ouderling Nelson zegt verder: 'Uiteindelijk, na regelmatig vasten en bidden, en nadat we volledig aan alle

vereisten hadden voldaan, kwam de erkenning af. Wat bewonder ik het echtpaar Šnederfler en al die vastberaden leden die zo vaak zijn ondervraagd en zoveel risico hebben gelopen!' (*De Ster*, mei 1992, blz. 14–15.)

Broeder Šnederfler ontkent dat hij een held is: 'Ik heb gehoord, en zelfs een paar keer gelezen, dat ik een held ben. Dat vind ik niet. Wij, leden van de kerk, die onder het communisme steeds in gevaar zijn geweest, waren ons daarvan na een bepaalde tijd niet meer bewust. Als je voortdurend gevaar loopt, houdt gevaar op te bestaan; het wordt onderdeel van het normale, dagelijkse leven. Ik heb niet

meer gedaan dan elk ander lid van de kerk in dezelfde omstandigheden gedaan zou hebben.'

'IK WILDE METEEN MEER WETEN'

Jiří Šnederfler werd op 24 april 1932 geboren in Plzeň in West-Bohemen. Door zijn moeder werd hij streng godsdienstig opgevoed; toen hij veertien was, kreeg hij van de priester van zijn parochie een diploma ter afronding van een intensieve godsdienststudie.

In september 1948 hoorde de zestienjarige Jiří van twee vrienden over een verhandeling door mormoonse zendelingen. Hij ging met ze mee naar de volgende bijeenkomst. 'De zendelingen waren jong, vriendelijk en vol optimisme', vertelt hij. 'Ik wilde meteen meer over de kerk weten. Door wat ik tijdens de bijeenkomst gehoord had, besloot ik de leerstellingen die zij verkondigden ijverig in mijn geest en hart te overwegen.'

Zeven maanden later, op de vroege ochtend van zijn zeventiende verjaardag, op zondag 24 april 1949, namen Jiří, zijn twee vrienden, vier zendelingen en twee leden van de kerk de tram naar de eindhalte in Lochoťín, en liepen nog drie kwartier naar de Kamienicky Vijver.

'Het vroor behoorlijk,' herinnert hij zich, 'en het gras en de bomen zaten onder de ijzel. Door de prachtige natuur liepen we dapper naar de vijver om verbonden met de Heer te sluiten.' Ze lieten zich dopen, en aan de waterkant werden ze daarna bevestigd. 'Voor

Boven: Het gezin van broeder Šnederfler thuis in 1965 – Jiří, dochter Daniela, zoon Petr, en Olga. **Onder:** Na een kerkdienst in 1965, thuis bij een van de leden in Plzeň met zendingspresident Wallace F. Toronto (staand, uiterst rechts) en zijn vrouw, Martha (vooraan, derde van links).

ons allemaal was dat een van de mooiste momenten van ons leven.'

De gemeente in Plzeň bestond uit slechts zeven leden. Later in dat jaar werd Jiří tot diaken, en daarna tot priester geordend. Het jaar daarna, toen de communisten activiteiten van de kerk verboden en het zendingsgebied sloten, moest de achttienjarige Jiří samen met anderen de gemeente in stand houden. Toen Jiří twintig was, werd hij raadgever in het gemeentepresidium. 'We hebben altijd geprobeerd met zoveel mogelijk mensen bij de leden thuis bij elkaar te komen, maar de pressie van de geheime politie werd wel zwaar – het was heel moeilijk.'

'IK BEN THUIS'

Op 22-jarige leeftijd trouwde Jiří met Olga Kozáková. Net als Jiří had Olga als tiener met de kerk kennisgemaakt via schoolvriendinnen die de zendingen het evangelie hadden horen verkondigen. 'Tijdens de lessen', zegt ze, 'kreeg ik een heel warm gevoel van binnen, en zei ik: "Ik ben thuis!"' Een half jaar nadat Jiří zich in Plzeň had laten dopen, liet zij zich in Praag dopen.

Jiří en Olga ontmoeten elkaar later tijdens een activiteit voor jongelui uit verschillende gemeenten. Ieder jaar op 24 juli gingen groepen heiligen naar de heuvel in de buurt van kasteel Karlštejn ter herdenking van het toewijdingsgebed dat ouderling John A. Widtsoe daar op 24 juli 1929 uitgesproken had. Soms waren er activiteiten

of wedstrijden voor de jeugd, of studeerden ze samen in de Schriften. Jiří en Olga trouwden op 24 april 1954: op Jiří's 22ste verjaardag en vijf jaar na zijn doop.

Kort daarna moest Jiří in militaire dienst. Omdat hij vanwege zijn godsdienst beschouwd werd als een vijand van de staat, bracht hij zijn dienstitijd van twee jaar niet zozeer als soldaat door, maar als een soort militair dwangarbeider. Omdat hij de Heer om kracht vroeg, hield hij het vol en keerde 'gezond en versterkt in geloof' in het burgerleven terug.

Terug in Plzeň begonnen de 24-jarige Jiří en gemeentepresident Bohumil Kolár leden thuis te bezoeken om ze te bemoedigen en hun geloof te versterken. In 1965 werd de 33-jarige Jiří tot ouderling geordend.

De vervolging van kerkleden bleef doorgaan. De geheime politie ondervroeg ze vaak. 'Eén keer ben ik zes uur lang ondervraagd', vertelt Jiří. 'Ze gebruikten dreigementen en intimidatie om ons geloof aan het wankelen te brengen en ons inactief te krijgen. Bij de meeste leden is ze dat niet gelukt.'

'WE HEBBEN ONZE KINDEREN IN HET EVANGELIE GROOTGEBRACHT'

Jiří en Olga hebben twee kinderen: een dochter, Daniela, en een zoon, Petr. Beide kinderen zijn als baby in de kerk gezegend. Maar omdat het communistische regime geen godsdienstvrijheid toeliet, vonden broeder en zuster

Šnederfler het, net als andere ouders, zelfs te gevaarlijk om aan hun kinderen te vertellen dat ze lid van de kerk waren. Maar zij gaven het voorbeeld in zedelijk gedrag en hun huis was vervuld met liefde en de Geest van de Heer.

'We hebben onze kinderen hun hele leven over het evangelie verteld', zegt broeder Šnederfler. 'We hielden gezinsavond met ze, en elke zondag hadden we thuis zondagsschool. Zowel onze dochter als onze zoon deden mee met die lessen, lazen ook in de Schriften enzovoort.'

'Onze kinderen wisten dat we anders waren dan de ouders van hun vriendjes en vriendinnetjes, omdat we niet rookten en dronken', vertelt zuster Šnederfler. 'Maar jarenlang hadden ze weinig contact met andere kerkleden. In die omstandigheden was het moeilijk om de kinderen in het evangelie op te voeren.'

Toen hun dochter ongeveer twaalf was en hun zoon ongeveer acht, begonnen Jiří en Olga ze over de kerk te vertellen. 'Maar onze dochter wilde niet luisteren', zegt zuster Šnederfler. Hoewel ze in God geloofde, heeft ze zich nooit in een kerk laten dopen. Ze is nu getrouwd en heeft een kind. 'Ze heeft haar keuzevrijheid', zegt broeder Šnederfler. 'Misschien zal ze eens de waarheid herkennen.'

Hun zoon, Petr, geloofde wat ze hem over het evangelie vertelden en heeft zich laten dopen toen hij 13 was. Later is hij getrouwd met Jaromíra Hejduková, die lid is van de kerk; zij hebben twee kinderen.

'WE KONDEN NIET LANGER OP OFFICIËLE ERKENNING WACHTEN'

In die moeilijke periode hebben Jiří en Olga vaak geprobeerd wettelijk vergunning te krijgen om, vanwege de godsdienstvervolgung, hun vaderland te verlaten. Maar hun aanvragen resulteerden slechts in nieuwe ondervragingen en nog meer vervolging. Omdat er in Tsjecho-Slowakije geen particuliere ondernemingen bestonden, was Jiří rijksambtenaar en legde hij zich toe op landbouw- en wateronderzoek. Zijn opzieners werden door communistische leiders ontboden en kregen de opdracht hem financieel te straffen. 'Onze hemelse Vader heeft ons beschermd', zegt Jiří. 'Wij waren goed bevriend met onze bazen, dus hebben we financieel geen nadeel ondervonden.'

In 1968 deden ze geen pogingen meer om Tsjecho-Slowakije te verlaten. 'We vonden dat we in ons vaderland moesten blijven omdat onze broeders en zusters ons nodig zouden hebben', zegt Jiří. 'We konden ze niet verlaten.'

In 1972 werd Jiří geroepen tot presidenterend ouderling van de kerk in Tsjecho-Slowakije en kreeg hij het verzoek om de kerk weer leven in te blazen. In 1975 werd er een district georganiseerd en werd Jiří tot president daarover aangesteld. Jarenlang hebben Jiří en Olga met hun kinderen tijdens de zomervakanties het land rondgereisd om leden te zoeken, te bezoeken en te sterken. Vaak vonden ze slechts één persoon; andere keren kwamen ze met een groep

van vijf of zes leden bij elkaar. Toen het voor functionarissen van de kerk buiten Tsjecho-Slowakije mogelijk was een visum te bemachtigen, vergezeld Jiří ze vaak op hun bezoeken aan het land.

Tussen de bezoeken door vond er een 'heel zorgvuldige correspondentie plaats', vertelt hij. 'We werkten een systeem uit waarmee we in onze brieven informatie uitwisselden en de geheime politie, die al mijn post – zowel de buitenlandse als binnenlandse – censuurde, niet te weten kwam wat er aan de hand was. Voor een oningewijde was het heel moeilijk om de betekenis van onze brieven te achterhalen.'

Maar Jiří's voortdurende pogingen om de kerk officieel erkend te krijgen, bleven op niets uitlopen. Uiteindelijk besefte hij dat 'we niet langer op officiële erkenning konden wachten. Het werd tijd om de leden voor te bereiden op de tijd dat we onze godsdienst wel openlijk zouden kunnen belijden.'

Dat waren drukke – en toch stille – jaren voor de leiders en de leden van de kerk in Tsjecho-Slowakije. 'We zaten niet stil!' zegt broeder Šnederfler. Omdat ze materialen van de hoofdzetel van de kerk niet langs officiële weg Tsjecho-Slowakije binnen konden krijgen, werkten ze stilletjes en onvermoeibaar om al het gedrukte materiaal van de kerk dat ze te pakken konden krijgen onder de leden te verspreiden. Ze vertaalden lofzangen, handleidingen en lesboeken, maakten een vertaling van de Leer en Verbonden, vertaalden toelichtingen op de Schriften en toespraken van de districtsconferenties.

Vervolgens typten ze dat alles op oude typemachines over met negen doorslagen. Iedereen die een van die negen doorslagen kreeg, maakte op zijn beurt nog eens negen doorslagen en gaf die zelf door aan anderen. Zo werden materialen van de kerk onder leden en gezinnen in het hele land verspreid.

De leden waren zich er voortdurend van bewust dat ze zware straffen riskeerden als bleek dat ze kerklectuur in hun bezit hadden. 'Ons huis is door de staatsambtenaren doorzocht,' vertelt Jiří, 'maar ze hebben nooit iets gevonden. We hadden veel plekjes waar we zaken konden verbergen.' En het was het risico waard. 'Door dat materiaal konden de leden studeren en zich zoveel mogelijk kennis eigen maken,' zegt hij. 'Het was geweldig werk – ons allemaal voorbereiden op de tijd dat we weer vrij en openlijk onze godsdienst konden belijden.'

'WE HEBBEN ONS NOOIT ALLEEN GEVOELD'

Hoewel de Tsjecho-Slowaakse heiligen jarenlang geen contact hadden met de hoofdzetel van de kerk of met leden in de rest van de wereld, en ook weinig onderling contact hadden, 'hebben we ons nooit alleen gevoeld', zegt broeder Šnederfler. 'God is daarboven. Ik heb altijd het gevoel gehad dat we lid waren van het grote gezin van kerkleden in de hele wereld.'

De leden reisden voor hun patriarchale zegen enige tijd naar de DDR (voormalig Oost-Duitsland); omdat

beide staten onder communistisch regime stonden, was reizen daartussen toegestaan. Maar toen broeder Calvin McOmber in 1979 Tsjechoslowakije bezocht, bracht hij Jiří het opwindende nieuws dat hij (broeder McOmber) het gezag had ontvangen om de heiligen in Tsjechoslowakije hun patriarchale zegen te geven!

'Ik had dat jaar die mogelijkheid overwogen,' zei broeder Šneiderfler, 'en gebeden om te weten te komen hoe ik dat aan broeder McOmber zou kunnen schrijven zonder dat de geheime politie dat uit mijn brief zou kunnen opmaken. Uiteindelijk had ik besloten gewoon te wachten en er met hem over te praten als hij hier kwam. En toen kwam hij met het nieuws dat hij nu onze patriarch was! Gerechtvaardigde gedachten worden door de Heilige Geest overgebracht van het ene hart naar het andere, die hoeft men niet te schrijven of uit te spreken.'

'ONZE GEESTELIJKE OGEN EN OREN WERDEN GEOPEND'

In 1975 bracht Russell M. Nelson, destijds algemeen president van de zondagsschool, een bezoek aan Praag met de opdracht van president Spencer W. Kimball om de Tsjechoslowaakse leden te zegenen. 'Ik herinner me nog dat ik met broeder en zuster Nelson sprak over ons verlangen om naar de tempel te gaan, en over onze angst dat we nooit van ons leven die mogelijkheid zouden krijgen,' zegt zuster Šneiderfler. 'Broeder Nelson zei: "Zuster, op

Boven: Tientallen jaren zijn de Tsjechoslowaakse heiligen elk jaar naar de heuvel bij kasteel Karlštejn getrokken om het toewijdingsgebed te gedenken dat ouderling John A. Widtsoe in 1929 heeft uitgesproken. Deze foto is genomen op 24 juli 1980. **Onder:** Het Tsjechoslowaakse districtspresidium (1985-1990). Vlnr: Jaromír Holcman, tweede raadgever; Jiří Šneiderfler, president; Radovan Caněk, eerste raadgever.

een dag zult u in Salt Lake naar de tempel gaan." Hoewel dat onmogelijk leek, klampte ik me aan die belofte vast.' Vier jaar later werd het werkelijkheid.

In de lente van 1979 ontvingen Jiří en Olga een uitnodiging van het Eerste Presidium om dat najaar de algemene conferentie in Salt Lake City bij te wonen en hun tempelverordeningen te ontvangen. Nadat hun jarenlang een visum was geweigerd voor Zwitserland, waar de dichtstbijzijnde tempel was, durfden ze niet te hopen dat ze toestemming zouden krijgen voor een reis naar Utah.

Op een dag vertelde Jiří een paar vrienden op zijn werk over de situatie. Een van zijn collega's vertelde hem dat ze de volgende ochtend de nodige invulformulieren voor hem zou meebrengen – en dat zij de rest zou afhandelen. Binnen een paar dagen hadden Jiří en Olga vergunning om naar de Verenigde Staten te gaan, kregen ze hun inreisvisum voor Amerika en vliegtickets! In oktober 1979 woonden ze de algemene conferentie in Salt Lake City bij; daarna kregen ze hun begiftiging in de tempel en werden ze aan elkaar verzegeld.

'Was er een wonder gebeurd? Zeker!' zegt Jiří. 'De Heer stuurde ons een vriendin die wist hoe ze voor een vergunning kon zorgen – en Hij beïnvloedde het hart van degenen die zegenenschap hadden over de visums. Als het Eerste Presidium een uitnodiging laat uitgaan, kan geen macht op aarde dat plan dwarsbomen!'

'Het was een wonder, een mirakel, zegt zuster Šnederfler.

Door de tempel zijn broeder en zuster Šnederfler voorgoed veranderd. 'Plotseiling zijn onze ogen en oren helemaal opengegaan', zegt hij. 'We hebben "de verborgenheden van God" gehoord en gezien, en gevoeld dat we onze hemelse Vader beter moeten dienen. En we wisten dat we vaker de gelegenheid zouden krijgen om naar de tempel te gaan.'

Toen in juni 1985 de Freiberg-tempel ingewijd werd, kregen Jiřf en Olga een uitnodiging van het gebieds-presidium om daarbij te zijn. Tijdens een van de inwijdingsdiensten vroeg president Gordon B. Hinckley onverwacht aan broeder Šnederfler of hij het woord wilde voeren. Jiřf ging nerveus op de uitnodiging in. Hij sprak in het Tsjechisch, en dat werd vertaald in het Duits en het Engels. 'Ik weet nog dat ik zei dat de Freiberg-tempel tot stand was gekomen door het grote geloof van de broeders en zusters in de DDR, en dat er ook veel leden uit Oost-Europa gebruik van zouden maken. Ik wist toen niet dat de Freiberg-tempel en de gebeden van de tempelbezoekers zouden bijdragen tot de val van het ijzeren gordijn, en dat heiligen uit veel Oost-Europese landen ernaartoe zouden kunnen komen.' Hij wist ook niet dat hij en zijn vrouw later tempelpresident en -mater zouden worden en die heiligen welkom zouden heten in het huis van de Heer!

Op 28 oktober 1985 hield ouderling Thomas S. Monson van het Quorum der Twaalf in de flat van de familie

Šnederfler in Praag een conferentie voor de heiligen, die door 56 mensen werd bijgewoond. 'Ik dacht dat de vloer van onze flat onder ons gewicht zou bezwijken', lacht zuster Šnederfler. 'Maar het was een prachtige bijeenkomst.'

'Ouderling Monson heeft onze flat en het hele gebouw toegewijd voor de vergadering van de heiligen in Praag en 'Tsjechoslowakije', zegt broeder Šnederfler. 'Het was een geweldige geestelijke ervaring waaruit alle aanwezigen nieuwe kracht putten en waardoor ze zich nog meer wilden toelleggen op de opbouw en de uitbreiding van Gods koninkrijk.' Ouderling Monson heeft toen Jiřf ook tot hogepriester gerond. 'Ik voelde de aanwezigheid van de Heilige Geest, en ook dat God mij opnieuw gebod mijn werk nog beter en met vreugde in mijn hart te doen.'

'VOOR DIE UITSpraak HAD IK IN DE GEVANGENIS TERECHT KUNNEN KOMEN!'

In de jaren daarna deed Jiřf opnieuw pogingen de kerk officieel erkend te krijgen. En alle actieve kerkleden deden daarvoor het hunne door geloof, vasten en gebeden. Twee jaar lang hielden de Tsjechoslowaakse heiligen tweemaal per maand een vastenzondag: samen met de kerkleden over de hele wereld vastten ze op de eerste zondag van de maand, en ook op de derde zondag van de maand voor vrijheid van godsdienst.

In 1987, tijdens een bezoek aan het ministerie van godsdienstzaken van de

communistiche regering, kreeg ouderling Russell M. Nelson te horen dat de officiële leider van de kerk in Tsjechoslowakije – de officiële contactpersoon van de kerk met de regering – een Tsjechisch burger moest zijn. Ouderling Nelson en ouderling Hans B. Ringger riepen Jiřf Šnederfler tot dat ambt.

Jiřf was natuurlijk bereid om die taak te aanvaarden; in de loop van de jaren had hij al talloze verzoeken aan de regering gericht en werd hij beschouwd als onruststoker en staatsvijand. Nu zou hij, Tsjechisch burger, door het eigen besluit van het ministerie, bij de communistiche regering de kerk officieel vertegenwoordigen.

In gezelschap van ouderling Nelson en ouderling Ringger werd Jiřf vriendelijk ontvangen. Maar toen hij in december 1988 uitgenodigd werd om alleen een vergadering bij te wonen, 'lieten de ambtenaren van het ministerie hun ware gezicht zien', vertelde hij. 'Ze probeerden me te intimideren om me het verzoek om erkenning van de kerk te laten intrekken. Ze gebruikten zelfs dreigementen over wat er met de kerkleden zou gebeuren als we hiermee door zouden gaan.'

Toen deed broeder Šnederfler onbevreesd zijn mond open en vertelde hoe verontwaardigd hij was over de manier waarop de kerk in de afgelopen veertig jaar behandeld was. 'Ik verloor mijn geduld en zei dat er maar twee manieren waren om van ons af te komen: ons officieel te erkennen en toestemming geven om openlijk onze erediensen te houden, of ons allemaal ter dood te

Broeder en zuster Šnedeffler kregen een hechte persoonlijke band met verschillende algemene autoriteiten, die de Tsjechoslowaakse heiligen bemoedigden en steunden. *Linksboven:* Met president en zuster Gordon B. Hinckley, 1991. *Rechtsboven:* Met ouderling Thomas S. Monson, 28 oktober 1985, in de woonkamer van de familie Šnedeffler, die vele jaren gediend heeft als hoofdzetel van de kerk. *Rechtsonder:* Met ouderling en zuster Russell M. Nelson, 1988.

brengen, op te sluiten of het land uit te zetten. Ik wist dat ik voor die uitspraak direct in de gevangenis terecht had kunnen komen! Maar wonderlijk genoeg begonnen ze me hoffelijk te behandelen. Misschien waren ze bang dat de kerk in niet-communistische landen zou publiceren dat de communistische regering in Tsjechoslowakije de burgers die hun godsdienst wilden belijden, onwettig onderdrukten. Hoe dan ook wist ik dat ik onder Gods bescherming stond!

Het volgende jaar ontdekte Jiří dat hij bij de politie bovenaan op de geheime lijst van staatsgevaarlijke personen stond. 'Ik was daar de laatste veertig jaar toch al aan gewend geraakt', zegt hij. Hoewel hij maandelijks al door de geheime politie verhoord werd, kreeg hij nu ook maandelijks te maken met het ministerie van religieuze zaken. Hij maakte van die gelegenheden gebruik 'om ze te laten wennen aan het idee dat wij het niet zouden op-

geven'. Op 17 mei 1989 diende hij opnieuw een officieel verzoek tot erkenning in. Toen hij geen antwoord kreeg, diende hij klachten in en begon hij het ministerie wekelijks te bezoeken.

NA 'EEN GEVECHT VAN VEERTIG JAAR'

Toen brak die opmerkelijke dag van 17 november 1989 aan – het begin van de landelijke 'fluwelen revolutie' tegen het communistische regime in Tsjechoslowakije. 'Dat was voor ons het teken om nog meer druk uit te oefenen met betrekking tot onze aanvraag. Het ministerie van godsdienstzaken verwees me naar het ministerie van cultuur, waar ik werd doorverwezen naar het ministerie van buitenlandse zaken, waar men zei dat ze niets konden doen zonder een besluit van het kabinet. Het was een chaos. Niemand wist ergens van; niemand was ergens verantwoordelijk voor. Toen hield de

geheime politie op te bestaan, het ministerie van godsdienstzaken werd opgegeven, en de macht van de communisten werd gebroken.'

In januari 1990 legde broeder Šnedeffler het verzoek van de kerk voor aan de nieuwe minister van cultuur, die toezicht had op de registratie van kerken en godsdienstige groeperingen. Nadat hij Jiří's verhaal had aangehoord en de stukken had doorgenomen, schreef de minister van cultuur 'onmiddellijk een verzoek waarin hij de regering adviseerde de kerk zo spoedig mogelijk officieel te erkennen en toestemming te geven voor openbare activiteiten. Hij schreef dat de nieuwe regering de morele plicht had om het onrecht te herstellen dat het communistische regime onze kerk had aangedaan, omdat het haar optreden naar buiten onwettig en op misdadige wijze verhinderd had.'

Op 6 februari 1990 hadden ouderling Russell M. Nelson, ouderling Hans

B. Ringger en broeder Šnederfler een ontmoeting met de vice-voorzitter van de nieuwe regering; die middag gingen zij in de voetstappen van ouderling John A. Widtsoe naar de heuvel bij kasteel Karlštejn, waar ouderling Nelson de toewijding van Tsjecho-Slowakije bevestigde aan de verkondiging van het herstelde evangelie.

Op 21 februari 1990 maakte het nieuwe ministerie het besluit bekend dat het verzoek van de kerk met ingang van 1 maart 1990 werd ingewilligd. Het nieuws werd landelijk bekendgemaakt in kranten en via radio en televisie. 'Eindelijk was er aan het gevecht van veertig jaar voor officiële erkenning in Tsjecho-Slowakije een einde gekomen!' zegt broeder Šnederfler.

Later in dat jaar bracht president Gordon B. Hinckley een bezoek aan Tsjecho-Slowakije en belegde een bijzondere bijeenkomst met de heiligen. 'Voor ons allemaal was het een geestelijk feest; iedereen die daar aanwezig was, getuigde later dat hij de aanwezigheid van de Heilige Geest sterk gevoeld had. Inderdaad zullen we sommige momenten ons hele leven niet meer vergeten.'

'HET IS ZO ONTZETTEND FIJN IN DE TEMPEL'

Broeder Šnederfler herinnert zich nog een onvergetelijk moment: op 20 mei 1991 ging de telefoon. Aan de lijn was president Thomas S. Monson, desdijds tweede raadgever in het Eerste Presidium. 'Hij zei: "Jif, je bent geroe-

pen tot president van de Freiberg-tempel. Dat gaat op 1 september van dit jaar in. Wat is daarop je antwoord?" Ik was zo verbaasd, dat ik eerst helemaal niet in staat was om iets te zeggen. President Monson vroeg: "Jif, ben je er nog?" Ik zei tegen president Monson: "Ik aanvaard die roeping nederig."

In de tempel hebben broeder en zuster Šnederfler geestelijke gevangenisdeuren geopend voor generaties overleden personen die nooit de gelegenheid hadden gehad om van het evangelie kennis te nemen. En ze hebben ook tempeldeuren geopend voor leden die, omdat ze geen godsdienstvrijheid hadden gehad, in geestelijke duisternis hadden afgewacht. Ze verwelkomden leden van de kerk uit voormalig communistische landen als Rusland, de Oekraïne, Belarus, Kroatië, Polen, Hongarije, Tsjechië, Slowakije en uit de DDR.

'Het is zo ontzettend fijn in de tempel,' zegt zuster Šnederfler eenvoudig. Na vier jaar trouwe dienst daar, zijn broeder en zuster Šnederfler naar Praag teruggegaan om hun werk voor de familiegeschiedenis voort te zetten zodat meer van hun eigen voorouders de zegeningen van de tempel kunnen ontvangen.

'ALLE KERKLEDEN ZIJN HELDEN'

'Ik zie de gezichten voor me van al degenen die meegeholpen hebben aan de herstelling van Gods werk in ons vaderland,' zegt broeder Šnederfler, en noemt de namen van veel zendelingen, zendingspresidenten, plaatselijke

heiligen en huidige en voormalige algemene autoriteiten.

Bij de herinnering aan die namen, gezichten en gebeurtenissen, schudt hij weer zijn hoofd als men suggereert dat hij een held is. 'Integendeel, ik vind dat ik meer had moeten doen. Maar als ik een held ben, dan zijn alle kerkleden helden. Wij moeten allemaal de steeds toenemende gevaren van deze wereld onder ogen zien. Ik denk dat de kerk geen helden nodig heeft, maar mensen die bereid zijn om Gods werk te doen, trouw te zijn aan de beginselen van het herstelde evangelie, Gods koninkrijk te vestigen, en zich met al hun verstand en hun hele ziel toe te wijden aan onze Heiland, Jezus Christus.' □

De informatie in dit artikel is ontleend aan de gesprekken die de auteur met broeder en zuster Šnederfler gevoerd heeft en aan de niet gepubliceerde autobiografie van Jif Šnederfler.

Thuis in Praag, 1985.

Nieuwe patriarch, raadgever in ringpresidium, twee bisschoppen en gemeentepresident

Mutaties in de ring Den Haag

Nieuwe patriarch

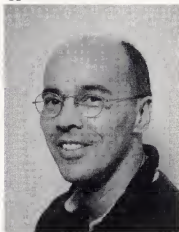
In de maand juni hebben verschillende wijzigingen in leidinggevende functies in de ring Den Haag plaatsgevonden. Bovendien werd broeder J. Paul Jongkees ontheven als ringpatriarch. Hij heeft die functie jarenlang getrouw vervuld. Menig lid zal zijn of haar patriarchale zegen onder zijn handen hebben ontvangen. Hij werd opgevolgd door broeder Han Hoogervorst, die op 22 juni jl. in dat ambt en functie is geordend en aangesteld door president John Jansen. Patriarch Hoogervorst zegt naar aanleiding van zijn roeping: 'Dat ik geroepen werd als patriarch was voor mij een geweldige verrassing. Meer dan twintig jaar heeft broeder J. Paul Jongkees deze roeping op geweldige manier vervuld. Hij is voor mij altijd een voorbeeld geweest. Dat ik zijn plaats mag innemen, ervaar ik als een bijzonder voorrecht. Ik hoop mijn hemelse Vader, naar voorbeeld van mijn voorganger, nog vele jaren te mogen dienen.' (Zie ook de dankbetuiging van broeder Jongkees op blz. 2.)

Han Hoogervorst

Nieuwe raadgever in ringpresidium

Door de nieuwe roeping van broeder Hoogervorst, die eerste raadgever was in het presidium van de ring Den Haag, was een reorganisatie van het ringpresidium noodzakelijk. Broeder Peter Navarro, tweede raadgever, werd de nieuwe eerste raadgever; en broeder Max Brouwer,

Max Brouwer

lid van de Wijk Zoetermeer, is geroepen als tweede raadgever. President Brouwer is van beroep kostenkundige bij de gemeente Zoetermeer. Hij en zijn vrouw hebben twee kinderen.

Gemeente Zoetermeer nu een wijk

Hoewel de gemeente Zoetermeer al een paar jaar het gebouw van een wijk had, is zij sinds kort ook organisatorisch een wijk. Wij feliciteren de wijkleden daar van harte mee. En bij een wijk hoort een bisschop. Die werd gevonden in de persoon van broeder R. Gfeller. Hij volgde broeder Michael Vis op, die werd ontheven als gemeentepresident en vervolgens werd geroepen als lid van de hoge raad. Bisschop Gfeller koos de broeders Bas Dekker en Ernst Mollemans als zijn raadgevers.

Nieuwe bisschop Haarlem

Hij was overigens niet de enige nieuwe bisschop in de ring Den Haag. Ook de wijk Haarlem kreeg een nieuwe bisschop. Bisschop Muurling werd opgevolgd door broeder Marcel Bulte, die op 29 juni is aangesteld als bisschop. Bij het ter perse gaan van *Kerknieuws* was er één raadgever bekend: broeder Cornelis Brinkers. Bisschop Bulte is getrouwd en heeft drie dochters.

Marcel Bulte

Nieuwe president Hilversum

In de gemeente Hilversum werd Klaas Klunder opgevolgd door broeder Chris Jouvenaar, die Joop Hille en Mark van der Velden als zijn raadgevers koos. President Jouvenaar is van beroep receptionist in een verzorgingstehuis. Hij is getrouwd met Paula Wortel.

Chris Jouvenaar

Wij wensen al deze broeders veel sterkte in hun nieuwe roeping. Ook is een woord van dank op zijn plaats voor de broeders die zijn ontheven, voor al het werk dat zij de afgelopen jaren hebben verricht. □

Geliefde broeders en zusters,

In de afgelopen twee weken stroomde er plotseling een wolk briefjes en kaarten mijn brievenbus binnen; van leden individueel maar ook van hele organisaties, vol met handtekeningen van de leden.

Ik wilde u, broeders en zusters, daar allemaal hartelijk voor bedanken. Het gebaar heeft me buitengewoon geroerd en ik ben van plan deze stapel wel te bewaren. Ik ben zeer dankbaar voor de tijd die ik heb mogen hebben in de afgelopen jaren en ik ben u tevens bijzonder erkentelijk voor de steun die ik altijd van u heb mogen ontvangen in de verschillende roepingen die ik heb gehad. Maar trouwens geheel werkeloos ben ik niet. Ik ga door met mijn het familiehistorisch extractiewerk en daar heb ik voorlopig mijn handen wel vol aan.

Zoals u zult begrijpen is mijn gezondheid tegenwoordig nog al wankel, waardoor ik mij niet zo vlot meer kan bewegen als vroeger. Ik vond het op een gegeven ogenblik, toen ik ziek was geworden, dus maar beter dit met de ringpresident te bespreken en aan te bevelen dat een opvolger werd gezocht. Dat is gebeurd en ik beveel de leden van de ring Den Haag van harte aan bij patriarch Hoogervorst, die mijn taak nu overneemt.

Ik dank u nogmaals voor uw steun en goede wensen en zal proberen de Heer nog zo veel mogelijk met dat wat ik nog wel kan doen, te dienen. Mijn beste wensen voor u allen in alle ringen van onze regio en veel succes bij uw verdere werkzaamheden.

Hartelijk gegroet,

w.g.

J. Paul Jongkees

Hans Noot op studieverlof

Hans Noot, CES-coördinator in Nederland en Vlaanderen, is half augustus op studieverlof gegaan. Hij is de studie *organizational behavior* begonnen aan de Brigham Young University. Deze studie zal negen maanden duren. Zijn taak voor CES zal worden waargenomen door zijn ouders, broeder en zuster Noot, die momenteel een voltijdzending belast met CES-zaken, in Nederland en Vlaanderen vervullen. Broeder Noot heeft de afgelopen vijftien jaar veel goed werk verricht. Onder zijn bezielende leiding is het seminarie volwassen geworden. In het grootste deel van Nederland en Vlaanderen wordt er nu vijf keer per week ochtendseminarie

gehouden, dat zijn vruchten afwerpt. Ook het instituut heeft de afgelopen twee jaar een *facelift* gekregen. De instituutcentra in Rotterdam, Apeldoorn en Haarlem zijn daar het bewijs van. Die centra zullen steeds meer het middelpunt van de activiteiten van de jonge volwassenen worden, waarbij niet louter godsdienstonderwijs wordt verzorgd. Zo is er in het instituutcentrum Rotterdam een cursus *personal management* gestart, die wordt gegeven door Pieter-Paul van Beek. In Apeldoorn is men begonnen met een cursus Engels voor gevorderden. En hoogstwaarschijnlijk zal die cursus in Haarlem ook van start gaan. Hans Noot zegt daarover: 'CES is

veel meer dan godsdienstonderwijs. In de Leer en Verbonden staat: "Onderwijst ijverig (...) opdat gij meer volmaakt moogt worden onderricht in de theorie, in de beginselen, in de leer, in de wetten van het evangelie, en in alle dingen, die tot het koninkrijk van God behoren, die gij dient te begrijpen; dingen, zowel in de hemel, op aarde en onder de aarde" (zie LV 88:78-79). Deze tekst heeft een rol gespeeld bij mijn besluit om die studie te gaan volgen. Ik verwacht met deze studie mijn taak als CES-coördinator beter te kunnen vervullen. Ik denk dat ik nieuwe ideeën zal opdoen, waar ik ook in mijn kerktaken wat mee kan.' □

President Hinckley bezoekt Nieuw-Zeeland en Australië

Van 10 tot en met 18 mei heeft president Gordon B. Hinckley Nieuw-Zeeland en Australië bezocht. Het was 21 jaar geleden dat het gebied voor het laatst door een kerkpresident was bezocht. President Hinckley werd op zijn reis vergezeld door zijn echtgenote, Marjorie, en diverse algemene autoriteiten.

Nieuw-Zeeland

In Hamilton bezocht president Hinckley meteen na aankomst een priesterschapsleidersvergadering voor dertien ringen en vijf districten. De volgende dag was hij aanwezig op de regionale conferentie in Hamilton, waar de bijeenkomsten door 9700 leden werden bijgewoond. 'Het is geweldig om in deze tijd te leven', zei president Hinckley. 'Toen ik in 1910 geboren werd, was de gemiddelde leeftijd van een man 50 jaar. Nu is dat 75. Bovendien hebben wij het herstelde evangelie. God heeft weer tot de mens gesproken. Deze kerk is een wonder - het is het grootste succesverhaal. (...) De kerk is nu in 160 landen. Wij bouwen jaarlijks 375 gebouwen, hebben meer dan 50 duizend zendelingen, en ons familiehistorisch werk trekt de aandacht van mensen over de hele wereld. Dat zijn enkele consequenties van de inzet van de eerste pioniers. De tijden van vervolgung liggen achter ons, en wij leven in een vreedig tijdperk waarin men ons bewondert en ons respecteert.'

President Hinckley bezocht vervolgens speciale haardvuuravonden in vele steden, waaronder Auckland. Daarbij zei hij onder meer tegen de jongeren: 'Julie zijn de toekomst van de kerk in Nieuw-Zeeland. Jullie moeten het evangelie naleven en het goede doen. Jullie, jongemannen, wil ik met nadruk zeggen dat het je plicht en voorrecht is om op zending te gaan.' Hij moedigde de

jongeren aan om trouw te zijn, verstandig, nederig, rein en gebedvol. 'Al spoedig zal de leiding van de kerk hier jullie taak zijn. Wees erop voorbereid, want het evangelie vereist een rechtschapen generatie. (...) Niemand hoeft zo'n spannend leven te leiden dat hij zijn gesterlijke vooruitgang op het spel zet.'

Australië

In Melbourne sprak de president 7000 leden toe. De Australian Broadcasting Company zond een deel van de bijeenkomst uit, waarin president Hinckley onder meer zei: 'Ik weet dat God leeft, en u weet dat God leeft. Dat is de kracht van deze kerk. [Haar kracht] ligt niet in alle kerkgebouwen over de hele wereld. En ook niet in de Brigham Young University. Hij ligt in het hart van de mensen, in de overtuiging dat God onze eeuwige Vader leeft en dat Jezus de Christus is.' Vervolgens ging de reis naar Perth. President Hinckley was de eerste president die deze plaats bezocht. Hij zei er het volgende tegen 3800 leden: 'Wat u doet, is erg belangrijk. U zou weleens de enige heilige der laatste dagen kunnen zijn die uw kennissen kennen, en zij vormen een oordeel van onze kerk op grond van wat u doet en zegt.'

De profeet zei in Sydney tegen de aanwezige leden uit acht ringen en vier districten dat de lofzang 'Komt, heil'gen komt' ook 'op ons in deze tijd [...] van toepassing is, net zo goed als op hen die deze lange, verraderlijke reis maakten. Geen van ons kan werkelijk bevatten wat zij doormaakten. Wat is het dan geweldig, broeders en zusters, om zo'n erfdeel te hebben. Die tijden liggen in het verleden. Er is geen ernstige vervolgung meer, geen vergadering in Zion. Nog niet zoveel jaar geleden woonde meer dan de helft van het ledental van de kerk in Utah. Nu is dat nog maar 17

procent. Wij hebben ons uitgebreid over de hele aarde en wij zijn werktuigen waardoor er zegeningen vloeien naar de inwoners van al die landen.' Na deze bijeenkomst, en een bezoek aan een museum waar de profeet enkele dagboeken van Australische pioniers te leen aanbood, werd hij geïnterviewd voor maar liefst drie verschillende Australische tv-programma's.

In Brisbane sprak de president tijdens stormachtig weer tot de zendelingen. Hij verzocht hen om in hun gebeden om goed weer te vragen voor de algemene bijeenkomst die avond. De leden bezochten de bijeenkomst die avond tijdens zacht weer, en de regen kwam pas na afloop weer terug. Tijdens de bijeenkomst, die tevens door vele vooraanstaande niet-leden uit de regering en andere burgerinstanties werd bezocht, zei president Hinckley dat journalisten hem geregeld vragen: 'Waarom groeit uw kerk terwijl bij andere het ledental terugloopt?' Zijn antwoord: 'Wij groeien, omdat deze kerk een stevig anker van geloof en van leer en gedrag biedt in een wereld met veranderende normen. Het gezin valt over de hele wereld uiteen, maar niet in deze kerk. Wij groeien omdat deze kerk iets van haar leden verwacht. Het is vleesleidend, maar de mensen reageren goed op een dergelijke leer. Zij willen iets dat solide en vast is om zich aan vast te houden, en zij vinden dat in deze kerk.' Hij zei vervolgens tegen de aanwezige leden: 'U zou de beste mensen in de hele wereld moeten zijn omdat u lid bent van De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen. U hebt de naam van de Heer op u genomen. U hebt u verbonden om zijn geboden te onderhouden. Hij heeft gezegd dat Hij u zal zegenen en dat zijn Geest altijd bij u zal zijn als u dat doet.' -- Alan Wakeley. □

President Monson bezoekt Frankrijk

President Thomas S. Monson, eerste raadgever in het Eerste Presidium, heeft onlangs 7000 Franstalige leden toesproken in regionale conferenties in Parijs en Lyon. Hij presideerde ook priesterschapsleidersvergaderingen en sprak tot de voltijdzendingen.

President Monson werd vergezeld door zijn vrouw, Frances, en enkele andere algemene autoriteiten: ouderling Jeffrey R. Holland van het Quorum der Twaalf, vergezeld van zijn vrouw, Patricia; ouderling Gene R. Cook van de Zeventig, tweede raadgever in het pre-

sidium van het gebied Europa-West, die deelnam aan de vergaderingen in Parijs die op 3 en 4 april werden gehouden; ouderling Neil L. Andersen van de Zeventig, eerste raadgever in het gebied Europa-West, die deelnam aan de vergaderingen die op 10 en 11 mei in Lyon gehouden werden.

In Parijs sprak president Monson vierduizend leden uit het noorden van Frankrijk en uit België toe over het belang van het vestigen van een huis van gebed, vasten, geloof, wetenschap, heerlijkheid en orde, een huis van God (zie Leer en

Verbonden 88:119).

In Lyon werd de regionale conferentie gehouden op moederdag, en president Monson sprak daar over 'een moeder die vergeten wordt, een moeder aan wie gedacht is, een moeder die geëerd wordt en een moeder van wie men houdt'.

De gedachte aan een moeder die vergeten wordt 'breekt mijn hart', merkte hij op, waarna hij vertelde over een moeder die verlangde naar een bezoekje van haar zoon, dat echter nooit kwam. Hij raadde de aanwezigen aan om hun ouders te eren. □

Ouderling Stanley

Ouderling Goaslind

Ouderling Dellenbach

Nieuwe raadgevers algemeen jongemannepresidium

Het Eerste Presidium heeft de aanstelling van ouderling Vaughn J Featherstone van de Zeventig als president van het gebied Oceanië aangekondigd, alsmede zijn ontheffing als eerste raadgever in het algemeen jongeman-

nenpresidium.

Ouderling David F. Stanley, die aanvankelijk werkzaam was als tweederaadgever, is hem opgevolgd. Als tweede raadgever is ouderling Robert K. Dellenbach geroepen. Beiden zijn lid van

de Zeventig.

De ouderlingen Stanley en Dellenbach zullen ouderling Jack H Goaslind als raadgever terzijde staan. Ouderling Goaslind is sinds oktober 1990 algemeen jongemannepresident. □

DE KINDERSTER

VOOR DE KINDEREN VAN DE KERK VAN JEZUS CHRISTUS VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN SEPTEMBER 1997

De Nauvoo- tempel

Sherrie Johnson

De heiligen hadden de Kirtland-tempel moeten achterlaten, hoewel ze zoveel offers hadden gebracht om die te bouwen. Toch waren ze weer blij en vol toewijding toen ze in Nauvoo aan een nieuwe tempel begonnen. Alle zusters van de zustershulpvereniging gaven iedere week niet alleen wat geld, ze naaiden ook kleren voor de mannen die aan de tempel werkten en kookten eten voor hen. De broeders betaalden tiende over hun tijd door één op de tien dagen mee te helpen aan de bouw van de tempel. Veel van de heiligen brachten grote offers om het geld bij elkaar te brengen. Volgens de berekeningen was er voor de bouw wel een miljoen dollar nodig.

Het gebouw werd gemaakt uit kalksteen dat uit een steengroeve werd gehaald even buiten de stad. Ruwe blokken van zo'n 1.20 m² à 1.80 m² werden naar het bouwterrein gesleept en daar gepolijst en op hun plaats gebracht. Er werd ook een speciaal soort hout helemaal uit de staat Wisconsin gehaald. Daar liet de kerk bomen kappen en in zaagmolens bewerken, waarna de stammen via de Black River en de Mississippi naar Nauvoo werden gebracht.

Toen ze in maart 1841 met de bouw begonnen, hoopten

de mensen dat ze eindelijk een plek hadden gevonden waar ze in vrede konden wonen. Maar vier jaar later was het weer zo ver dat de heiligen zich klaarmaakten om hun huis achter te laten en verder te trekken op zoek naar een plek waar zij ongestoord God konden aanbidden. Inmiddels was de profeet Joseph Smith als martelaar gestorven – en de tempel was nog steeds niet af. Toch werkten zij er hard aan om het gebouw klaar te krijgen.

Mensen die geen lid van de kerk waren vroegen zich af waarom die mensen alle moeite deden om dat grote, mooie gebouw af te maken als ze toch gingen verhuizen. Maar de heiligen wisten heel goed wat ze deden: meer dan wat ook wilden zij hun tempelverordeningen ontvangen vóór zij naar het westen trokken.

De sluitsteen van de tempel werd op 24 mei 1845 op zijn plaats gebracht, maar van binnen was de tempel nog niet af. De heiligen wilden hun tempelverordeningen zo graag ontvangen, dat elke kamer die klaar kwam meteen werd ingewijd, zodat het tempelwerk kon beginnen.

De bovenste verdieping werd op 30 november 1845 voor het verordeningswerk ingewijd. Brigham Young en Heber C. Kimball begonnen de trouwe heiligen op de avond van 10 december hun begiftiging te verlenen.

Er waren zoveel mensen dat er tot drie uur 's nachts werd doorgewerkt.

Toen de vijanden van de kerk zagen hoe hard er in de tempel werd gewerkt, deden zij nog meer moeite om de mormonen weg te krijgen. Zij zorgden voor

een arrestatiebevel voor Brigham Young en nog acht andere apostelen. Op 23 december kwamen er mensen naar de tempel om Brigham Young te arresteren. Omdat hij wist dat ze op weg waren, bad Brigham en vroeg de Heer om leiding en bescherming zodat hij 'in leven zou blijven om de heiligen te kunnen helpen.'

Toen hij kort daarna in de gang William Miller tegenkwam, die ongeveer even groot was als hij, legde hij hem een plannetje voor. Broeder Miller sloeg de mantel van president Young om en verliet de tempel in diens rijtuig. De mannen die op de loer hadden gelegen dachten dat het Brigham Young was, arresteerden hem, brachten hem naar Carthage en hielden hem vast totdat iemand die de president goed kende hun vertelde dat ze de verkeerde te pakken hadden. Inmiddels waren Brigham Young en de anderen veilig ontsnapt.

Toen het echt hoog tijd werd om Nauvoo te verlaten, werkten de broeders twee keer zo hard om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk heiligen hun begiftiging ontvingen. Brigham Young schreef: 'Zo groot is het verlangen van de heiligen om de tempelverordeningen te ontvangen, en zo groot is ons verlangen om die te geven, dat ik nu dag en nacht in de tempel ben om het werk van de Heer te doen. Meestal slaap ik 's nachts niet langer dan vier uur en ik ga maar één keer in de week even naar huis.'

Maar het waren niet alleen de apostelen die heel hard werkten. Veel trouwe heiligen waren 's nachts in de tempel aanwezig om de tempelkleding te wassen zodat het werk de volgende ochtend weer verder kon.

BOUWTEKENING VAN DE NAUVOO-TEMPEL, VAN STEVEN T. BAIRD, ARCHITECT, EN COLLEGA'S

De broeders hadden besloten op 3 februari 1846 om met het verordeningswerk op te houden. Maar toen president Young de tempel wilde verlaten om wat laatste maatregelen te treffen voor het vertrek uit Nauvoo, zag

hij zoveel mensen die nog wachtten op hun begiftiging dat hij terugkeerde. Daardoor vertrokken ze nogeens twee weken later, maar het betekende wel dat in totaal 5615 heiligen hun begiftiging vóór hun vertrek uit Nauvoo ontvingen.

Het werk aan de tempel ging door, zelfs toen de heiligen de stad verlieten. Ten slotte werd er op 30 april 's nachts een bijzondere inwijdingsdienst gehouden voor het hele gebouw. De volgende dag werd er een openbare dienst gehouden waarin een van de apostelen, Orson Hyde, het gebouw aan de Heer wijdde. Tegen het eind van het jaar waren de meeste heiligen vertrokken, zodat het gebouw niet meer werd gebruikt.

Het was een prachtig gezicht, die mooie kalkstenen tempel boven op de heuvel, met zijn toren van ruim 48 meter. Maar al die schoonheid duurde niet lang. In 1848 werd de tempel in brand gestoken. Twee jaar later vielen drie van de vier muren omver tijdens een wervelstorm. De laatste muur werd in 1856 omvergehaald omdat hij zomaar ineens kon omvallen.

Wie nu Nauvoo bezoekt kan de grote kuil zien waar eens de fundering van de tempel was, één van de 'zonnestenen' die op de buitenmuur heeft gezeten, en een aantal andere overblijfsels. Die resten zijn voldoende om de bezoeker te herinneren aan de offers die de vroege heiligen hebben gebracht om hun tempelverordeningen te kunnen ontvangen. □

De gegevens en de aanhalingen in dit artikel zijn gehaald uit De geschiedenis van de kerk in de volheid der tijden, blz. 240–262, 302–307, 317.

TOEN JEZUS ZICH LIET DOPEN

Eerbiedig ♩ = 88-96

ILLUSTRATOR: PHYLLIS LUCH

Chords: E^b, Fm, B^b7

1. Toen Je - zus Zich liet do - pen in 't wa - ter van Ju -
 2. Als ik me nu laat do - pen, dan volg ik Je - zus'

Chords: E^b, C⁷, F⁷, B^b7

de - a, ge - tuig - de daar de God - heid in lief - de van el -
 voor - beeld: ge - dom - peld in het wa - ter met prijs - ter - schaps - ge -

Chords: E^b, Fm, B^b7

kaar. De Va - der zei toen: 'Dit is mijn lie - ve Zoon, de
 zag. Dan ben ik lid van 't ko - nink - rijk van mijn He - mel -

Chords: E^b7, C⁷, F⁷, B^b, E^b

Hei - land', en als een duif ver - scheen toen de, Heil' - ge Geest ook daar.
 va - der en leidt de Heil' - ge Geest mij, ja, al - tijd, el - ke dag.

Tekst en muziek: Jeanne P. Lawler, geb. 1924. © 1977. 1989 LDS

Matteüs 3:13-17

Dit liedje mag voor incidenteel, niet-commercieel gebruik in de kerk of thuis worden gekopieerd.

VAN VRIEND TOT VRIEND

OUDERLING ROBERT D. HALES

van het Quorum der Twaalf Apostelen

Uit een interview door Rebecca M. Taylor

Skull Valley in Utah – dat is waar ik als jongeman twee zomers ben geweest. Wij woonden op Long Island (New York), maar mijn vader, die als jongen op een boerderij in Iowa had gewoond, zei: 'Je zult nooit echt leren werken tot je op een ranch hebt gewerkt.' En omdat mijn oom een ranch had in Skull Valley werd ik, een stadjongen, daarheen gestuurd om er een poos te wonen en te werken.

De eerste paar dagen was ik 's avonds doodmoe. Mijn hele lichaam deed zo'n pijn dat ik me afvroeg hoe ik de dagen door moest komen. Hoewel ik het niet meer zag zitten en het liefst naar huis was gegaan, heb ik dat toch maar niet uitgesproken.

Op zekere dag toen ik samen met mijn neef balen hooi versjouwde en het er knap moeilijk mee had omdat ik zo moe was, gaf mijn neef me een zetje en zei: 'Het is niet dat je lui bent – je weet gewoon niet hoe je moet werken!' Op dat moment besloot ik te leren werken – en dat lukte. Die zomer leerde ik niet alleen genieten van het werken – ik kreeg een gezond, gespierd lichaam.

Ik had heel veel ooms en tantes in Utah en logeerde in de zomermaanden bij verschillende van hen. Ik hielp bij

het bijeendrijven van wilde paarden, het bundelen van het hooi, het verzorgen van de dieren en andere werkzaamheden. We werkten van zonsopgang tot zonsondergang en door de jaren heen kreeg ik een fijne band met mijn neven. Ik vond het heerlijk om 's avonds, als we ons werk afhadden, met ze te zitten praten.

In die twee zomers heb ik geleerd hoe bijzonder het is om te planten en water te geven, en als dat allemaal is gebeurd, hoe moeilijk het is om te oogsten. Die eerste zomer op de ranch was erg droog; de akkers zaten vol met sprinkhanen. Maar de boeren gaven het niet op – en ze gaven God er niet de schuld van dat het niet zo goed ging – ze bereidden zich er gewoon op voor om het volgende jaar weer te zaaien.

Ook als de omstandigheden voor de boeren heel goed zijn, moet er nog steeds ongelooflijk veel werk worden gedaan. Ze weten dat 'iets voor niets' niet bestaat. Mijn ervaringen in Skull Valley hebben mij geholpen de wet van de oogst beter te begrijpen, zoals die in Galaten 6:7 wordt beschreven: 'Want wat een mens zaait, zal hij ook oogsten.' Het meeste van wat we willen bereiken lukt pas na er hard voor te hebben gewerkt.

Van links naar rechts: Twaalf jaar oud; vogels voederen; als apostel; acht jaar oud; ballen; met zijn vrouw, Mary; vijf jaar oud; samen met zijn ouders en zijn oudere broer en zus; oefenen op de piano. Onder: Op vijfjarige leeftijd, samen met zijn hond.

Terwijl ik opgroeide in de stad New York had ik veel vrienden uit andere landen. Ik vond het heerlijk om op het schoolplein met ze te praten over hun land en over waar zij in geloofden. Er zijn mensen die denken dat als iemand met een accent spreekt of moeilijkheden heeft met een taal, hij of zij niet zo slim is. Maar wanneer wij een ander land bezoeken en de taal daar niet zo best spreken, zijn we toch ook niet plotseling minder slim dan daarvoor? Het is best om anders te zijn – om anders te praten, ander voedsel te eten, andere kleren te dragen of een andere kleur huid te hebben. Onze verschillende culturen en achtergronden maken het leven juist spannend en interessant. En als we verder kijken dan de verschillen, ontdekken we dat we eigenlijk hetzelfde voelen en hetzelfde nodig hebben.

Ik ben erg dankbaar voor mijn vroegere leerkrachten. Anderen onderwijzen gaat gepaard met offers, vooral als een leerkracht van de leerlingen houdt en wat voor hen doet. Luister goed naar jullie leerkrachten, want velen van hen kennen jullie gaven en talenten waardoor zij jullie kunnen helpen de juiste richting aan je leven te geven.

Een van mijn belangrijke leerkrachten was mijn

buurvrouw, mevrouw Carey. Ik was nog maar een kind toen de Tweede Wereldoorlog aan de gang was, maar iedere dag na school vertelde ze mij over de oorlog en de landen die erbij betrokken waren. Mevrouw Carey legde me iedere dag uit wat er gebeurde – in Europa, stad voor stad; in de Stille Zuidzee, eiland voor eiland – en zo leerde ik veel over geschiedenis en aardrijkskunde. Mijn belangstelling voor andere landen is begonnen tijdens die uren dat ik naar mevrouw Carey luisterde.

Veel van mijn grote leerkrachten waren mijn coaches. Een daarvan was Coach Smith die ons bij het honkbal hielp. Toen ik op zekere dag, na een paar verloren wedstrijden, medelijden met mezelf had en tegen hem zei, 'ik zal wel nooit een run maken', antwoordde hij: 'Jongen, jij hebt het zelf in de hand of je wint of verliest. En winnen doe je al helemaal niet als je alleen maar rondhangt en klaagt.' Hij wist dat winnen hard werken betekende.

Lieve kinderen, sta niet toe dat het leven bepaalt wat jij zult zijn. Het evangelie leert ons dat we allemaal over keuzevrijheid beschikken. Bepaal wat je wilt doen, en doe het dan! Luisteren naar je leerkrachten, zorgen voor een goede opleiding, bereid zijn jezelf te verbeteren en hard werken maken dat mogelijk. □

WAT WIL JEZUS CHRISTUS DAT IK DOE?

Karen Ashton

'Leer van Mij, en luister naar Mijn woorden; wandel in de ootmoed van Mijn Geest, en in Mij zult gij vrede hebben' (LV 19:23).

Heb je weleens iets onaardigs tegen iemand gezegd en er daarna spijt van gehad? Heb je weleens iemand verdrietig gemaakt omdat je iets deed zonder er eerst over na te denken? Vraag je jezelf eens af wat je moet doen als iemand je iets verkeerd wil laten doen? Weet je eigenlijk wat jij moet doen als iemand jouw gevoelens heeft gekwetst? Bij al die omstandigheden kan het je helpen om aan Jezus Christus te denken.

Het is maar al te gemakkelijk om anderen of onszelf pijn te doen wanneer we zonder na te denken handelen of wanneer we boos, bang of in de war zijn. Omdat wat we doen voortkomt uit onze gedachten, kan het ons helpen om te denken aan Jezus Christus. Nadenken over zijn leven, zijn voorbeeld en wat Hij graag van ons wil, kan ons vrede in ons hart geven en ons helpen het goede te kiezen.

Vraag jezelf af: 'Wat zou Jezus Christus graag willen dat ik deed?' Als ieder van ons die vraag beantwoordt, is het voor hem of haar gemakkelijker om Hem te volgen en het goede te kiezen.

De Heiland houdt van ons en wil dat we gelukkig zijn. Hij wil dat we aardig, liefdevol, vergevingsgezind, behulpzaam, gehoorzaam, eerlijk en dankbaar zijn. Wanneer wij doen wat Hij van ons wil, onderhouden we zijn geboden. Het voorbeeld van Jezus Christus volgen zal ons gelukkig maken.

Instructies

Ga de tekening 'Wat wil Jezus dat ik doe?' heel mooi kleuren. Knip hem dan uit langs de dikke zwarte lijn en vouw hem langs de stippellijnen. Lijm het uitsteeksel aan de onderkant vast aan de binnenrand van de bovenskant. Zet de tekening ergens neer waar je die vaak ziet.

Ideeën voor de participatieperiode

1. Zing 'Al de verhalen van Jezus' (Zing maar mee, B-46). Hang platen over het leven van Jezus op en zet de bijbehorende tekstverwijzingen op strookjes papier. Laat de kinderen ieder stel teksten bespreken en aangeven welke plaat erbij hoort. Laat de kinderen vertellen wat Jezus Christus deed en hoe wij zijn voorbeeld kunnen volgen. Mogelijkheden: (1) Marcus 1:9–11; Lucas 3:21–22. Johannes de Doper doopt Jezus, plaat 208. Jezus liet Zich dopen; wij kunnen ons ook laten dopen. (2) Matteüs 19:13–15; Marcus 10:13–16. Christus en de kinderen, plaat 216. Jezus Christus houdt van kinderen; wij kunnen van elkaar houden. (3) Matteüs 26:36–39; Marcus 14:32–36. Jezus bidt in Getsemane, plaat 227. Jezus bad en voegde Zich naar de wil van de Vader; wij kunnen ook bidden en gehoorzaam zijn. (4) Lucas 17:11–14; Johannes 9:1–7. De tien melaatsen, plaat 221; Jezus geneest een blinde, plaat 213. Jezus had medelijden met alle zieke en gehandicapte mensen; wij kunnen ook mensen die ziek of gehandicapt zijn helpen.

2. Maak strookjes papier met het volgende erop: (1) Je broertje zit te zuchten over zijn huiswerk rekenen. Jij bent goed in rekenen. (2) Je grote zus denkt dat je in haar nette schrift hebt gekrast. Ze was boos op je, maar ontdekte toen dat jij het helemaal niet had gedaan. Nu heeft ze spijt. (3) Je hebt je fiets op het garagepad laten liggen. Je vader is daar niet blij mee. (4) Je wilt dolgraag een reep chocolade kopen, maar als je je tiende betaalt heb je niet genoeg geld over. (5) Je ziet een moeder met een kindje in de wandelwagen, die moeite heeft een deur open te krijgen; je staat er vlakbij. Stop deze strookjes in een doos. Laat de kinderen in een kring gaan zitten. Laat ze een voorwerp doorgeven terwijl de pianist 'Kies het goede' (De Kinderster, juni 1995) speelt. Wanneer de muziek ophoudt, kiest het kind dat het voorwerp vasthoudt een strookje uit de doos. Lees voor wat erop staat. Vraag en bespreek: 'Wat wil Jezus Christus dat je doet?' □

Altijd aan Hem denken

Mijn riende betalen

Aardig zijn

Me laten dopen

WAT WIL
JEZUS DAT
IK DOE?

Vouwen en vastlijmen aan de binnenrand van de bovenkant

Vouwen

Vouwen

CHAMPIGNONS PLUKKEN

Olga Bulgakowa-Petrenko

De vogels zongen in het bos. De met dauw bedekte bloemen glinsterden in de vroege ochtendzon, die door de boombladeren scheen. Alena was opgewonden toen ze met haar moeder het bos vlak bij hun huis in de Oekraïne inliep. Dit was een heel bijzondere dag: ze ging mama helpen champignons plukken. Soms kwam papa ook mee, maar vandaag was het te druk op zijn werk.

Alena was pas zes jaar oud, maar haar moeder had haar veel verteld over de champignons en hoe ze de eetbare kon herkennen. Alena had al een paar champignons gevonden en ze in haar mandje gedaan. *Er zijn vast champignons onder die grote witte berk!*, dacht ze

en ze rende naar de boom toe. Eerst zag ze helemaal niks, maar toen ze een takje optilde en de dorre bladeren wegveegde, zag ze de kleine grijsbruine hoedjes. 'Mama, kom eens hier', gilte ze. 'Ik heb champignons gevonden!' Alena's moeder knielde naast haar neer.

Er waren veel champignons daar – grote en kleine. Sommige waren niet groter dan een stuiver. Alena pakte een klein, scherp mesje en sneed ze af zoals haar moeder haar dat had geleerd: ze zorgde ervoor dat ze de wortels niet beschadigde zodat de champignons het volgende jaar weer zouden aangroeien. 'Als we nou die kleintjes laten groeien, kan iemand die later plukken', stelde mama voor.

Alena had haar mandje bijna vol en stond op. Ze draaide zich om en zag hoe een eekhoortje naar haar keek. Z'n bruin gestreepte rug stak nauwelijks af tegen de boom achter hem waardoor je hem dus haast niet zag, maar hij leek erg geïnteresseerd in wat ze aan het doen waren. Alena moest lachen om z'n grote wangen die uitpuilden van het eten. Hij keek rond, pakte iets uit z'n bekje en hield het tussen zijn voorpotjes. Toen hij begon te kauwen vielen de notendopjes aan de voet van de boom. Toen draaide hij z'n hoofd om en schoot een kleine holte in de boomstam in.

'Volgens mij woont hij in dat gat in die boom', zei Alena.

'Ja', knikte mama. 'En hij verzamelt ook eten voor de winter.'

Ze liepen verder door het bos en bewonderden de prachtige natuur om hen heen. Plotseling hield Alena stil. Op een open plek pal voor haar stond een hele grote, bruine champignon! Ze had nog nooit zo'n grote, mooie champignon gezien. Alena liep er voorzichtig naar toe, maar toen ze er nog een paar passen vandaan was, stond ze ineens verbaasd stil. Het was helemaal geen champignon! Het had een bruine vacht met kleine witte spikkeltjes. Snel liep Alena weer terug.

Haar moeder legde haar vinger tegen haar lippen. 'Stil zijn', fluisterde ze. Alena was bang, maar toen ze haar moeder zag glimlachen, snapte ze dat het dier niet gevaarlijk was.

Alena keek weer naar die 'champignon'. 'Wat is het?' vroeg ze stil.

'Het is een pasgeboren hertje', fluisterde mama in haar oor.

Wat klein! dacht Alena.

Ze probeerde stil te zijn, maar het hertje had ze horen

bewegen. Hij sprong overeind en Alena zag hoe dun z'n pootjes waren. Hij had prachtige grote ogen. Hij

bewoog z'n oortjes en keek rond.

'Mama, hij is zo klein en zo eenzaam hier', fluisterde Alena. 'Zullen we 'm mee naar huis nemen? Alsjeblieft!' Mama schudde haar hoofd.

'Waarom niet, mam?' Alena snapte het niet. Waarom zou haar lieve moeder – die een zwerfkatje en een duif met een gebroken vleugel in huis had genomen – niet zo'n arm hertje willen helpen?

Alena en haar moeder liepen weg van de open plek terug naar de bomen.

'Ik denk niet dat het goed voor hem zou zijn om bij ons in huis te komen', zei mama rustig terwijl ze op haar knieën ging zitten.

Alena keek naar het hertje. Hij was weer op het gras gaan liggen. Hij leek weer op een grote, bruine champignon.

'En we hoeven ons niet te haasten, we hebben tijd om na te denken', zei mama.

‘En om te bidden!’ raadde Alena.
Alena’s ouders waren pas gedoopt en Alena vond het fijn om elke ochtend en avond met het hele gezin te bidden. Ook had haar vader haar geleerd om te bidden als ze niet wist wat ze moest doen. ‘Vraag het aan je hemelse Vader, en je krijgt een antwoord’, had hij haar gezegd.

Eerst had Alena niet begrepen wat dat betekende. Ze dacht dat als ze had gebeden, iemand haar dan zou komen vertellen wat ze moest doen. Maar nu wist ze wanneer de hemelse Vader haar gebed verhoorde. Ze dacht aan het kalme, rustige gevoel dat ze had gekregen toen ze een keer eerder over een moeilijke beslissing had gebeden.

Alena ging op haar knieën en deed haar ogen dicht. Ze wist zeker dat de hemelse Vader haar zou zeggen het arme hertje mee naar huis te nemen. Ze wist zeker dat dat goed was.

Alena vertelde haar hemelse Vader rustig het hele verhaal en vroeg Hem wat ze moest doen. Ze besloot haar gebed en deed haar ogen open.

Daar stond een prachtige hinde bij het hertje.

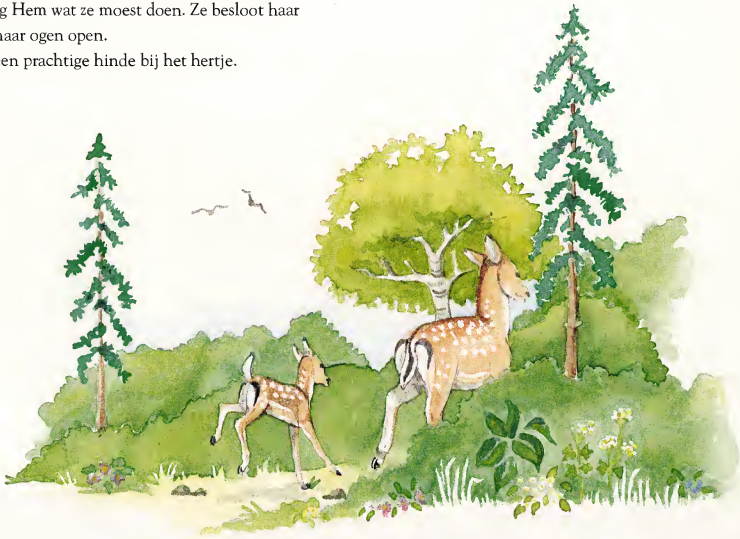
Het jonge dier stootte zachtjes met z’n neus tegen de buik van z’n moeder. Waarschijnlijk had hij honger.

Maar terwijl de hinde rondkeek trilden haar oren zenuwachtig. Toen sprong ze het bos in en keek om naar het jonge hertje. Die rende met kleine sprongetjes achter haar aan en volgde haar tussen de bomen door.

Alena en haar moeder stonden nog even te kijken in de richting waarin ze waren verdwenen. ‘Stel je voor dat we hem hadden meegenomen!’ riep Alena uit. ‘Ik dacht dat hij alleen was.’

‘Soms snappen de mensen het niet’, zei mama. ‘Ze weten niet dat hulp heel dichtbij kan zijn. Maar je hebt heel goed het juiste antwoord gevonden.’

Alena knikte. ‘We hebben gebeden, en onze hemelse Vader heeft ons geholpen toen we dat vroegen.’ □

VEEL PLEZIER!

JOZEF EN JOSEPH

Marianne Bates

Zoek in de Schriften op om welke Jozef of Joseph het gaat.

1. In een visioen zag hij hoe Jezus Christus de geestenwereld bezocht (zie inleiding tot Leer & Verbonden 138).

Jozef _____

2. Hij was timmerman (zie Matteüs 1:16, 13:55).

Jozef, de man van _____

3. Zijn vader gaf hem een mooie jas (zie Genesis 37:3).

Jozef, de zoon van _____

4. Hij was een rijke discipel die het lichaam van Jezus in een graf legde (zie Marcus 15:43-46).

Jozef van _____

5. Hij en zijn broer Jakob werden in de wildernis geboren nadat het gezin uit Jeruzalem was weggevlucht (zie 1 Nephi 17:1-2; 18:7).

Jozef, de zoon van _____

6. Hij was een van de acht getuigen van het Boek van Mormon (zie 'Het getuigenis der acht getuigen' in het Boek van Mormon).

Joseph _____, _____

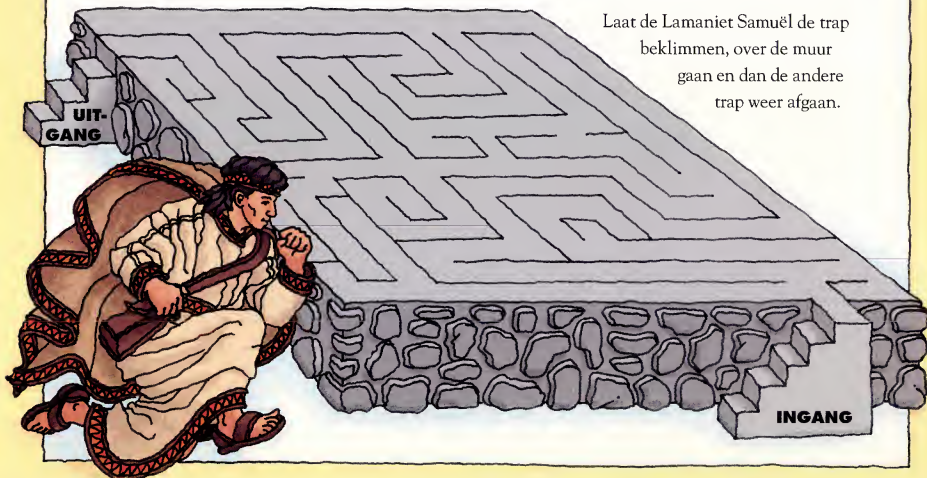
7. Hij heeft de kroniek van de Nephieten vertaald (zie het titelblad van het Boek van Mormon).

Joseph _____, _____

DE LAMANET SAMUËL IN DE DOOLHOF

Terri Adams

Laat de Lamaniet Samuël de trap beklimmen, over de muur gaan en dan de andere trap weer afgaan.

LUKÁŠ KROUTIL

UIT PRAAG (TSJECHIË)

Corliss Clayton

De eerste heiligen die de vlakten overstaken naar de Salt Lake Valley zijn niet de enige pioniers in de kerk. Alle leden die helpen bij de opbouw van de kerk en die de weg voor anderen vrijmaken, zijn pionier.

Als een van de enige twee Tsjechische kinderen in de gemeente Praag 1, is Lukáš Kroutil met zijn zeven jaar een pionier. Door zijn gehoorzaamheid en voorbeeld maakt hij de weg makkelijker voor andere Tsjechische kinderen die later lid van de kerk zullen worden.

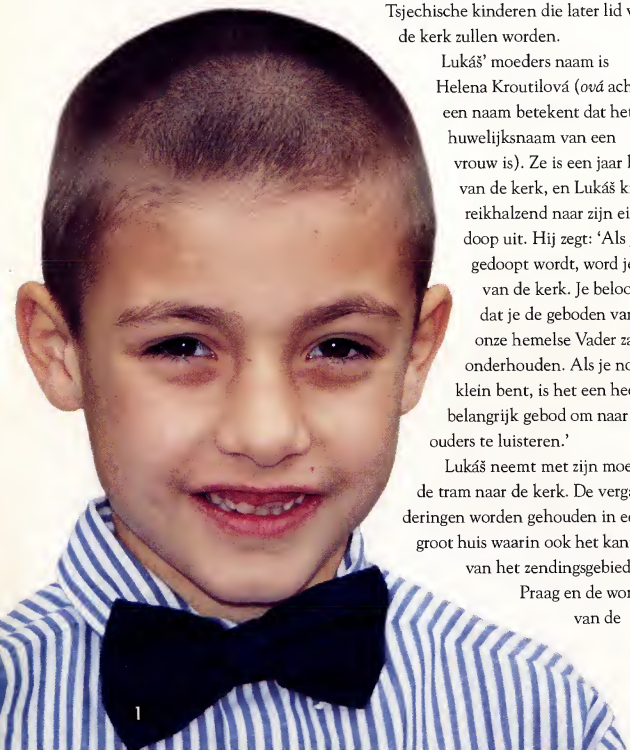
Lukáš' moeders naam is Helena Kroutilová (*ová* achter een naam betekent dat het de huwelijksnaam van een vrouw is). Ze is een jaar lid van de kerk, en Lukáš kijkt reikhalzend naar zijn eigen doop uit. Hij zegt: 'Als je gedoopt wordt, word je lid van de kerk. Je belooft dat je de geboden van onze hemelse Vader zal onderhouden. Als je nog klein bent, is het een heel belangrijk gebod om naar je ouders te luisteren.'

Lukáš neemt met zijn moeder de tram naar de kerk. De vergaderingen worden gehouden in een groot huis waarin ook het kantoor van het zendingsgebied Praag en de woning

zendingspresident is. Enkele kamers zijn omgetoverd in een prachtige kapel, waar de twee Praagse gemeenten nu hun avondmaalsdienst houden.

Het jeugdwerk is in het Engels omdat de meeste andere kinderen in Lukáš' jeugdwerk uit Amerika komen en Engels spreken. De zendingen vertellen de opening en de participatieperiode voor Lukáš en Anita, het andere Tsjechische kind in de gemeente. Lukáš vindt het heerlijk om te zingen. Zijn lievelingsliederen zijn 'Komt, gij kinderen van de Heer', 'Houd van elkander' en 'Ik ben een kind van God'. De jeugdwerkkinderen leren de liedjes in het Engels en het Tsjechisch. Elke vastenzondag zingen ze de voordat de avondmaalsdienst begint. De meeste liedjes zijn in het Engels, maar ze zingen altijd minstens één liedje in het Tsjechisch. Als er een liedje in het Tsjechisch wordt vertaald en wordt gepubliceerd in de *Liahona*, het kwartaalblad van de kerk in Tsjechië, leren alle kinderen het.

Als het tijd voor de klassensplitsing is, gaan de Tsjechische kinderen naar hun eigen klas waarin zuster Eva Cadová en de zendingen lesgeven. Lukáš luistert graag naar de

FOTOGRAAF: JULIE WARDELL

3

4

5

1. Lukáš. 2. Pražsk'y hrad (kasteel Praag). 3. Lukáš in de kerk. 4. Met zijn moeder. 5. Met ouderling Brian Silver die tijdens de participatieperiode vertaalt. 6. Het oude stadhuis.

dragen een koptelefoontje, en een zendeling die in die gemeente werkt vertaalt voor hen. Maar als het tijd is om te zingen doen ze de koptelefoontjes af en alle mensen zingen dan voor hun hemelse Vader in het Tsjechisch. Eén van Lukáš' taken in de gemeente is voor de avondmaalsdienst de zangboeken uit te delen en ze na de dienst weer terug te zetten. 'Ik vind het fijn om de mensen in de kerk te helpen. Ik bid voor de zieken, en ik help mijn moeder met haar roeping.'

Lukáš loopt naar school. Hij vindt het leuk daar, vooral gym en sport. Ook leert hij graag gedichten uit z'n hoofd. Schrijven vindt hij ook leuk, maar dictée (de juf leest een zin voor en de kinderen schrijven die op) niet zo. Niet dat hij niet alle letters in de woorden weet, die weet hij best. Maar wat de Tsjechische woorden extra moeilijk maakt zijn de

diacritische tekens op de letters (er zijn er twee in Lukáš' naam), en hij kan niet goed onthouden waar ze allemaal thuishoren.

Er wonen geen leden van zijn gemeente bij hem in de buurt, dus is hij ook een pionier op school. Hij doet zijn best om een goed voorbeeld voor zijn vrienden te zijn in de hoop dat ze het goede zullen kiezen. 'Kinderen vinden het leuk om te klikken en verhalen over elkaar te vertellen. Soms zeggen mijn vrienden leuke woorden of dingen die niet waar zijn. Ik zeg dat ze dat dan niet moeten doen.'

Hard leren is belangrijk voor hem want hij wil later architect

6

lessen in het jeugdwerk. Hij en zijn leerkrachten lezen verhalen uit het Boek van Mormon en de andere Schriften en artikelen uit hun eigen *Kinderster* van de *Liahona*.

De avondmaalsdiensten zijn in het Tsjechisch. De Engelstalige leden

1 en 2. Ze gaan met de tram naar de kerk. 3. Een woordspelletje met broeder Wilson in het zendingshuis.

worden en huizen bouwen. Als zijn huiswerk af is kijkt hij tv, gaat hij fietsen, of speelt hij verstoppertje of doet een computerspelletje met zijn vrienden. Zijn lievelingssport is softbal met de zendelingen op hun voorbereidingsdag. Hij is de keeper van het voetbalteam en hij kan ook goed tennissen.

Lukáš heeft een slaperige kleine hamster, Kikina, waar hij goed voor zorgt. Hij geeft zijn vriendje zaadjes en stukjes wortel, aardappel, appel, sinaasappel en noten; ook verschoont hij regelmatig het hok zodat het diertje gezond blijft. Als

Kikina wakker is, praat Lukáš

met hem. Vroeger deed hij Kikina in een speelgoedauto en reed hem dan de kamer rond. Totdat Kikina een keer uit de auto sprong. Toen bedacht Lukáš dat de hamster het misschien helemaal niet leuk vond om in de auto te rijden.

Als zijn oma boodschappen doet, draagt Lukáš de rassen naar huis. Hij helpt haar met het huis schoonmaken, de afwas doen, en de vuilnis buiten zetten. Op een dag heeft hij bij hem thuis alles schoongemaakt om zijn moeder te verrassen. Wat hij der liefste met zijn moeder doet is in het Boek van Mormon lezen en gezinsavond houden. Traktaties als frietjes of *Tatanky* (iets wat op een pennywafel lijkt) maakt de gezinsavond nog leuker.

Hij vindt het heerlijk om bij de voltijdzendelingen te zijn. Op een dag was hij met ze aan het softballen, en een van de zendelingen sloeg

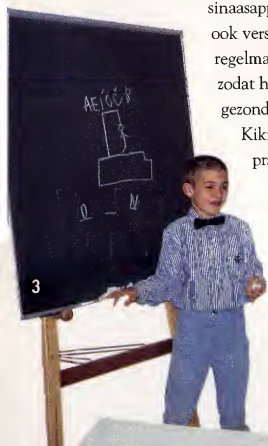
hem per ongeluk met een grote honkbalknuppel tegen zijn hoofd. De zendelingen wilden Lukáš naar het ziekenhuis brengen, maar dat wilde hij niet.

Hij zei dat hij alleen maar naar huis wilde. Hij wist zeker dat als hij bad, onze hemelse Vader hem beter zou maken. Zodra hij om hulp bad deed zijn hoofd geen pijn meer. Hij wist dat zijn hemelse Vader zijn gebed had verhoord.

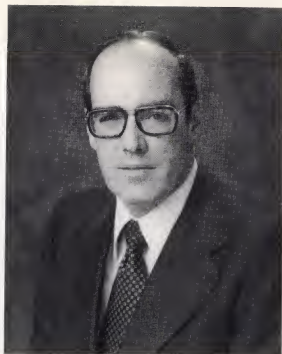
Hij wil later ook graag op zending. Hij weet dat hij dan misschien een andere taal moet leren. Maar hij zal graag gaan waar de Heer hem naar toe stuurt. Hij kijkt ernaar uit om de mensen over Jezus Christus en de kerk te vertellen en te ze leren hoe ze moeten bidden.

Tot die tijd blijft hij een pionier in zijn eigen land en in zijn eigen gemeente door een trouw lid te zijn, een goed voorbeeld te geven en de profeteet te volgen. En als zijn vrienden willen lezen, en in God geloven, geeft hij ze een Boek van Mormon en laat hij ze erin lezen. Dan vertelt hij ze ook wat zijn lievelingsverhaal uit de Schriften is: het verhaal van Joseph Smith en het eerste visioen. □

AP-haardvuuravond per satelliet

‘Wij gedenken de aankomst van de mormoonse pioniers in de Salt Lake Valley 150 jaar geleden’, zei president Gordon B. Hinckley op 18 mei 1997 in de Tabernakel op Temple Square tijdens een haardvuuravond voor de Aäronische priesterschap, die naar meer dan drieduizend kerkgebouwen in de Verenigde Staten en omliggende gebieden werd uitgezonden. Hij sprak over het goddelijk gezag waardoor het Aäronisch priesterschap wordt verleend, en ging toen verder over de problemen waarmee de jongemannen tegenwoordig worden geconfronteerd. ‘Die zijn anders dan de problemen van de jongemannen 150 jaar geleden,’ zei hij. ‘Maar ze zijn er net zo goed, en in veel opzichten zijn ze veel dodelijker.’ Hij zei de jeugd dat ze drugs, alcohol, pornografie, smerige taal, vloeken, onzedelijkheid en benden moesten mijden. ‘Stijg erboven uit. Verzet je er tegen. Laat zien dat deze generatie zijn problemen net zo goed aankan als de vorige generaties hun problemen aanpakten.’ □

Nieuwe raadgever in gebiedspresidium geroepen

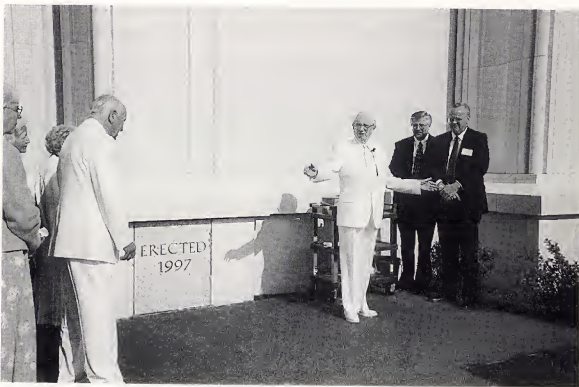
Ouderling F. Burton Howard is met ingang van 15 augustus jl. geroepen als tweede raadgever in het presidium van het gebied Europa-West. Hij volgt ouderling Neil L. Andersen op, die geroepen is als tweede raadgever in het gebied Utah-South. □

St. Louis-tempel ingewijd

Op 1 juni 1997 heeft president Gordon B. Hinckley de eerste inwijdingsdienst van de St. Louis-tempel (Missouri) gepresideerd. De nieuwe tempel is de vijfzigste tempel van de kerk die momenteel gebruikt wordt, en het is de eerste in de staat Missouri.

Deze inwijdingsdienst was de eerste van negentien diensten in totaal. Tijdens deze bijeenkomst werd er gesproken door president Hinckley, de ouderlingen L. Tom Perry en David B. Haight van het Quorum der Twaalf Apostelen, en ouderling Hugh W. Pinnock van de Zeventig. Na hun woorden verlieten de kerkleiders de tempel kort om deel te nemen aan de hoeksteenlegging.

Voorafgaand aan de inwijding waren er van 26 april t/m 24 mei open dagen gehouden. Hoewel er in de planning rekening was gehouden met zo'n 100 duizend bezoekers, kregen er uiteindelijk meer dan 260 duizend mensen een rondleiding door de nieuwe tempel. □

President Hinckley (m) geeft leiding aan de hoeksteenceremonie van de St. Louis-tempel.

Seminaristen Apeldoorn ontvangen diploma

J. Stekkinger

Enkele seminaristen (en een toekomstige) in het Bijbels openluchtmuseum.

Op zaterdag 14 juni hebben enkele seminaristen een welverdiend diploma ontvangen. Enkelens zelfs cum laude. Dat kregen ze na vier jaar lang elke morgen, behalve in de weekenden, het seminarie bezocht te hebben.

President Glen Stekkinger, raadgever in het presidium van de ring Apeldoorn, reikte de diploma's uit. Er werd een bezoek gebracht aan het Bijbels Openluchtmuseum op het terrein van de heilige-landstichting. Een

zeer toepasselijk slot aan het eind van de cursus het Nieuwe Testament. Ter afsluiting werd de seminaristen en hun begeleiders een goed verzorgde maaltijd aangeboden in het gebouw van de gemeente Nijmegen. □

Vijf van de acht geslaagde seminaristen.

Nieuwe zendingen

Naam: Debbie Verdonk
Unit: Den Haag-Scheveningen
Zendingsgebied: Salt Lake City
Aanvang zending: 13 augustus 1997
Opleidingsinstituut: Provo

Naam: Daniel Woodman
Unit: Apeldoorn
Zendingsgebied: Manchester
Aanvang zending: 27 maart 1997
Opleidingsinstituut: Lingfield

Stop! Pas op zending gaan als je je pasfoto en zendingsgegevens (naam, unit, zendingsgebied, aanvang zending en opleidingsinstituut) naar de redactie van *Kerknieuws* hebt gestuurd!
Ons adres staat voorin *De Ster*.

(— Aankondiging —)

‘Geloof bij elke voetstap’

Vijf uitvoeringen met koor- en solozang, gesproken woord en beeld

Een presentatie in woord, beeld en (vooral) muziek neemt de bezoekers mee naar de begintijd van de kerk. Het programma ‘Geloof bij elke voetstap’, dat door leden uit vier ringen in vijf plaatsen wordt opgevoerd, is zowel voor de leden als voor andere belangstellenden bestemd. Ze horen over het eerste visioen van Joseph Smith, de vervolging waarmee hij en anderen te maken kregen, de bouw van de stad Nauvoo, het vertrek van de heiligen der laatste dagen naar het westen, de ontberingen waar ze onderweg mee te maken kregen, de inspanning die ze zich getroostten om in de Salt Lake Valley een nieuw bestaan op te bouwen en het uiteindelijk bereikte succes.

Dit programma wordt verzorgd door meer dan vijftig medewerkers, die een maandenlange voorbereiding achter de rug hebben. In september repeteren het koor, de zangsolisten, de begeleiders en de sprekers nog uitgebreid, en vinden ook opnamen plaats van alle liederen uit het programma. In oktober

en november volgen dan de vijf uitvoeringen. Het koor telt veertig leden, waaronder een aantal met een opleiding solozang, en treedt op als *Concertkoor ‘Moroni’*. Solisten nemen de rollen op zich van de profeet Joseph Smith en van andere pioniers. De begeleiding wordt op diverse instrumenten gespeeld; daarbij zullen de professionele pianisten en organisten uit verschillende ringen de belangrijkste taak hebben. De liederen zijn gekozen uit ‘The Work and the Glory’, uit de musical ‘Because of Elizabeth’, uit *Lofzangen* en uit het repertoire van het Mormoons Tabernakelkoor; oorspronkelijke pioniersliederen ontbreken natuurlijk niet.

Deze grote hoeveelheid muziek wordt

gecompleteerd met gesproken tekst, voor te dragen door ervaren sprekers, en beelden van de tocht van de pioniers. Het koor en de zangsolisten dragen kleding in oude stijl, zodat er veel aan wordt gedaan om de sfeer van 150 jaar geleden op te roepen. Dit programma, dat zich goed leent voor een eerste kennismaking met De Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen maar ook de leden beslist zal aanspreken, wordt in onderstaande plaatsen op de hierna vermelde tijden uitgevoerd:

Amsterdam (Zaaiersweg 17) — 18 oktober, aanvang 19.30 uur
Groningen (Paterswoldseweg 531) — 25 oktober, aanvang 15.00 uur
Apeldoorn (Boerhaavestraat 62) — 25 oktober, aanvang 19.30 uur
Antwerpen (Bergen op Zoomlaan 20) — 8 november, aanvang 19.30 uur
Rotterdam-Zuid (Schoonveld 60) — 15 november, aanvang 19.30 uur

In het zendingsveld

Canada

Hilbert Fridsma

Canada Halifax Mission
202 Brownlow Ave., Unit F, Bldg F
Dartmouth, Nova Scotia B3B 1T5
Canada

Duitsland

Cornelis en Siegried van der Put
Talstrasse 10, D-61381 Friedrichsdorf
Jos Reijnders

Deutschland-Mission Leipzig
Springerstrasse 16, D-04105 Leipzig

Engeland

Henk Prins

England Leeds Mission,
Technocentre, Station Road,
Horsforth, Leeds, Yorkshire,
LS18 5BJ, Engeland

**Barry ten Have/Sander Uyleman/
Daniel Woodman**

England Manchester Mission,
Trafalgar House, 110 Manchester Road,
Altrincham, Cheshire, WA14 1NU,
Engeland

Jared Verdonk

England London South Mission,
Southfield House, 482-484 London Road
Mitcham, Surrey CR4 4ED, Engeland

Ben Janssen/Arno Kruisman

England Bristol Mission
Southfield House, 2 Southfield Road
Westbury-on-Trym, Bristol

Natascha Ruwaard

England Birmingham Mission
185 Penns Lane
Sutton Coldfield, West Midlands
B76 1JU Engeland

Griekenland

**Sergei Oudman/Timothy Stekkinger/
Richard van der Put/Luit de Jonge**

Zendingsgebied Athene,
Papadiamanti Straat 4,
Paleo Psychiko 15452,
Athene, Griekenland

Onze zendingen lezen
uw brieven graag!

Zuid-Afrika

Jan en Jenke Peters

South African Johannesburg Mission
Private Bag X 7
Weltevreden Park 1715, Zuid-Afrika

Frankrijk

Andrew Bracy

Mission française de Paris
23 Rue du Onze Novembre
F-78110 Le Vesinet

Jimmy Coryn

Mission française de Bordeaux
67 Rue Furtado
F-33800 Bordeaux

Nederland

Anton en Anna van Dam

Snijdersplaats 162
7328 VJ Apeldoorn

Verenigde Staten

Curtis Wursten

South Carolina Columbia Mission
1345 Garner Lane, #307
Columbia, SC 29210, USA

Daniel Aukema/Debbie Verdonk

Utah Salt Lake City Mission
7938 South 3500 East, Suite H
Salt Lake City Utah 84121, USA

**Marissa Dol/Emily Schootink/
Renate van Hensen van Uningen**

Historic Temple Square Mission
P.O. Box 112110,
Salt Lake City, UT 84147-2110, USA

**Annelous van der Sterre/
Natascha Spee**

Utah Provo Mission
2500 N. University Ave., #100
Provo, UT 84604, USA

DE GAVE VAN PROFETIE

'Wij geloven in de gave van (...) profetie (...)' (geloofsartikel 1:7).

Door de herstelling van het evangelie staat de gave van profetie ons weer ter beschikking. President Harold B. Lee heeft deze gave beschreven als 'de gave waardoor God zich aan ons kan openbaren' (*Stand Ye in Holy Places* [1974], blz. 155). Hierdoor kunnen levende profeten Gods wil met betrekking tot zijn kinderen openbaren – en hierdoor kunnen wij inspiratie voor onszelf ontvangen.

'EN WAT ZIJ OOK ZULLEN SPREKEN [IS] DE WIL DES HEREN'

Door de eeuwen heen zijn profeten vaak geïnspireerd tot het voorspellen van toekomstige gebeurtenissen. Maar veel vaker nog was het hun taak te verkondigen – ware leerstellingen te prediken, als getuigen van Christus op te treden, tegen zonde te waarschuwen en het volk des Heren door de macht van de Geest te leiden. In die zin dienen de leiders die wij steunen als geïnspireerde leraars in gerechtigheid.

De Heer leert ons dat profeten onmisbaar zijn voor het werk van de bediening (zie Efeziërs 4:12). Hij verklaart dat (...) wat zij ook zullen spreken, wanneer zij door de Heilige Geest worden gedreven, zal Schrift zijn, de wil des Heren, (...) en de kracht Gods tot zaligheid' (Leer en Verbonden 68:4). De president van

de kerk is de profeet, ziener en openbaarder van de Heer voor de wereld. Hij wordt in de bediening bijgestaan door apostelen – mannen die ook als profeet, ziener en openbaarder zijn aangesteld.

'HET GETUIGENIS VAN JEZUS IS DE GEEST VAN PROFETIE'

Mozes leert ons dat de gave van profetie niet slechts aan kerkleiders voorbehouden is. '(...) och,' riep hij uit, 'ware het gehele volk des Heren profeten, doordat de Here zijn Geest op hen gave!' (Numeri 11:29). Volgens Johannes is '(...) het getuigenis van Jezus (...) de geest van profetie' (Openbaring 19:10). Door deze prachtige gave kunnen wij weten dat de Heiland leeft en van ons houdt.

Door deze gave kunnen wij ook weten of wij de juiste keuzen maken. Wie de gave van de Heilige Geest ontvangen kunnen openbaring ontvangen '(...) binnen het bereik van hun gevoeligheid en taken (...)' (*Stand ye in Holy Places*, blz. 155). Ouders kunnen

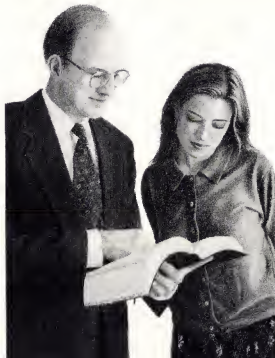
inspiratie ontvangen bij de opvoeding van hun kinderen. Een huisbezoekster kan ideeën krijgen voor hulp aan de zuster die zij bezoekt. Wij kunnen allemaal inspiratie in ons dagelijks leven ontvangen.

Een zuster aan wie haar bisschop onverwachts had gevraagd een voltijdzending te overwegen, voelde zich verward. Zij was 24, had het eerste deel van haar studie afgerond en stond op het punt die te vervolgen aan een andere universiteit. Zusters op haar leeftijd vervulden gewoonlijk geen voltijdzending meer en zij wilde heel graag haar opleiding afmaken.

Maar naarmate ze de mogelijkheden tegen elkaar afwoog, kreeg ze steeds meer het gevoel dat de Heer wilde dat ze op zending ging. Zij wilde naast de raad van haar bisschop ook die van haar ringpresident horen. Dat gesprek nam de laatste twijfels weg. Misschien zou dit niet voor iedereen gelden, maar voor haar nu wel. Zij gaf te kennen dat zij op zending wilde gaan.

'Op dat ogenblik,' zegt ze, 'werd ik welhaast overweldigd door de gedachte dat als ik nu zou sterven, ik de Heiland recht in de ogen zou kunnen zien. Ik deed precies wat Hij wilde. Ik zal de vrede en rust die over mij kwamen nooit vergeten; het was alsof Hij me persoonlijk zegende.

- Hoe maakt God ons zijn wil bekend?
- In welk opzicht kunnen wij beter naar Gods wil leven door de geest van profetie?

De profeet aan het woord

Uitleg en raad van president Gordon B. Hinckley

GETROUWE JEUGD

'Jongemannen en -vrouwen, jullie zijn echt de hoop voor de toekomst. Ik wil tot jullie zeggen, jongelui: Wees geworteld in het evangelie van Jezus Christus. We hebben een lofzang waarin staat: "Zal de jeugd van Zion dralen, niet voor waarheid staan en recht? (...) Nee! Trouw aan 't geloof dat onz' ouders beleden! Trouw aan 't geloof waar de mart'laars voor streden! Wat God beval of spreken zal, daarvoor staan w'immer onwrikbaar pal". Ik moedig jullie verder aan om zuiver en rein te leven. De weg van reinheid is de weg van het geluk. Zonde heeft nooit geluk gebracht. Overtreding heeft nooit geluk gebracht. Wees sterk, jullie zijn de jeugd van Zion. Verzet je tegen hen die je neer willen halen. Wees sterk, eerlijk en deugdzzaam, en dan zal God je zegenen. En wanneer je op de huwbare leeftijd bent gekomen, kijk dan uit naar een lid van de kerk. Je zult gelukkiger zijn als je binnen de kerk trouwt, omdat zij en je partner dan dezelfde opvattingen, dezelfde normen en hetzelfde geloof, geworteld in het herstelde evangelie van Jezus Christus, hebben.'¹

HET DOEL VAN DE KERK

'Uiteindelijk heeft deze kerk één doel, en dat is onze Vader in de hemel behulpzaam zijn bij het tot stand brengen van het eeuwige leven en de onsterfelijkheid van zijn zoons en dochters. De enige reden van haar bestaan is geloof in eeuwige zaken op te bouwen.'²

HET DOEL VAN ONS WERK

'Ik hoop dat we nooit uit het oog verliezen dat het doel van al ons werk is de zoons en dochters van God te begeleiden op hun tocht langs de weg die tot onsterfelijkheid en het eeuwige leven leidt; zodat zij in hun hart liefde voor God onze eeuwige Vader, wiens kinderen wij zijn, ontwikkelen; zodat zij in hun hart waarlijk overtuigd mogen raken dat wij

allen een plaats in het plan van de Almachtige hebben en dat we kinderen van God zijn, met een goddelijk geboorterecht, geestelijke kinderen, geboren met een goddelijke vonk. Alle bestuurlijke zaken in de kerk zijn belangrijk.

Ik wil dat bevestigen, bekrachtigen en benadrukken.

Maar uiteindelijk is het onze primaire verantwoordelijkheid als leiders in deze kerk onze mensen meer kennis over hun plaats als zoons en dochters van God, hun goddelijke erfenis en hun goddelijke, eeuwige bestemming, te verschaffen.'³

LEVENDE BEGINSLEN VAN HET EVANGELIE

'De proclamatie over het gezin is een prachtige verklaring, maar ik wil er dit over zeggen: Het heeft geen enkele waarde tenzij we de beginselen hieruit in ons leven toepassen. We hebben niets aan de Bijbel als we niet naar haar voorschriften leven. We hebben niets aan het Boek van Mormon als we de leringen erin niet naleven. We hebben niets aan de Leer en Verbonden als wij ons niet houden aan de daarin vervatte beginselen. Dit geldt ook voor de Parel van grote waarde, met inbegrip van de geloofsartikelen, en ook voor die proclamatie. De test van onze overtuigingen aangaande dit werk zit in onze levenswijze, mijn geliefde broeders en zusters.'⁴

SLEUTELS VAN HET PRIESTERSCHAP

'Vanmiddag gingen we naar de Kerk der Apostelen waar het originele Christusbeeld van Thorvaldsen staat. Aan weerszijden van die schitterende kapel staan de standbeelden van de apostelen, waaronder Petrus, met de sleutels in zijn hand. Ik geloof niet dat de mensen die die kerk besturen het belang van die sleutels begrijpen, maar voor ons zijn ze echt. De Heer zei tegen zijn apostelen: "Ik zal u de sleutels geven van het Koninkrijk der hemelen, en wat gij op aarde binden zult, zal gebonden zijn in de hemelen, en wat gij op aarde

ontbinden zult, zal ontbonden zijn in de hemelen" (Matteüs 16:19). Dat zijn de eeuwige sleutels van het priesterschap die door handoplegging door Petrus, Jakobus en Johannes, en ook Mozes, Elias en Elia zijn hersteld. Dat zijn de sleutels van "de volheid van het priesterschap", de term die de Heer gebruikt in afdeling 124 van de Leer en Verbonden – de sleutels die in het huis des Heren worden gehanteerd!⁵

HET EERSTE VISIOEN

"Dit (de staat New York) is de plek waar het eerste visioen plaatsvond. Dit is de kern van onze boodschap. Wanneer we aanspraak maken op goddelijke bevoegdheid of wanneer we de waarheid van dit werk aantonen, vindt het allemaal zijn oorsprong in het eerste visioen aan de jonge profeet. Hiermee ging het doek op voor de bedeling van de volheid der tijden waarin God volgens zijn belofte alle macht, gaven en zegeningen van alle voorgaande bedelingen als het ware in een groot geheel zou herstellen. En wij staan op de plek waar dat plaats vond. En ik herhaal, mijn geliefde broeders en zusters: dat is het schatnier waar dit hele werk aan draait."⁶

HET BOEK VAN MORMON

"Wie kan de waarheid van het Boek van Mormon ontkenen? Wij kunnen het vastpakken. Het bewijs van de waarheid wordt gevonden door het te lezen, gebedvol te lezen. Volgens Moroni kan iedereen de waarheid te weten komen (en miljoenen hebben dat gedaan) door dit boek te lezen. Je kunt het aanraken, je kunt het optillen, je kunt het openslaan, je kunt de woorden erin onderzoeken. Tientallen hebben getracht een andere verklaring te vinden voor de oorsprong van het Boek van Mormon.

Zij hebben allen gefaald, maar het Boek van Mormon gaat steeds voort.⁷

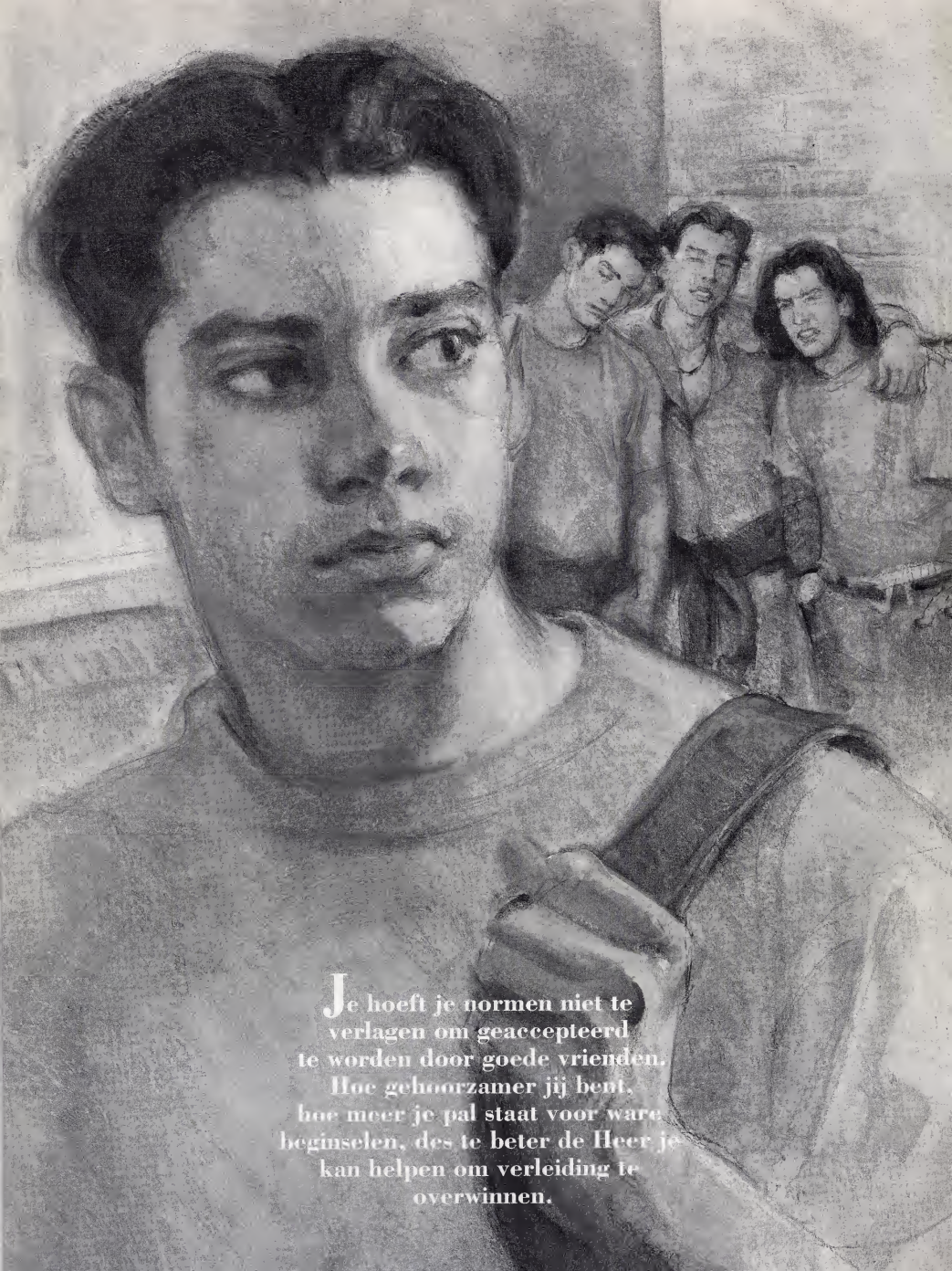
OFFERS BRENGEN VOOR DE KERK

"Ik denk aan alles wat mensen voor dit werk hebben gedaan, aan de meer dan 4 000 mensen die tussen de Mississippi en de Salt Lake Valley zijn gestorven en begraven en zo hun leven voor deze zaak hebben gegeven. Ik herhaal: mensen brengen zulke offers niet voor een verzonnen verhaal!"⁸ □

NOTEN

- 1 Haardvuuravond, Den Haag, Nederland, 13 juni 1996.
- 2 Regionale conferentie, Berlijn, Duitsland, 15 juni 1996.
- 3 Regionale conferentie, Berlijn, Duitsland, 15 juni 1996.
- 4 Haardvuuravond, Kopenhagen, Denemarken, 14 juni 1996.
- 5 Instructievergadering voor zendelingen, Kopenhagen, Denemarken, 14 juni 1996.
- 6 Instructievergadering voor zendelingen, Rochester, New York, 12 juli 1996.
- 7 Instructievergadering voor zendelingen, Rochester, New York, 12 juli 1996.
- 8 Instructievergadering voor zendelingen, Rochester, New York, 12 juli 1996.

Je hoeft je normen niet te
verlagen om geaccepteerd
te worden door goede vrienden.
Hoe gehoorzamer jij bent,
hoe meer je pal staat voor ware
beginselen, des te beter de Heer je
kan helpen om verleiding te
overwinnen.

Serieuze vragen, serieuze antwoorden

Ouderling Richard G. Scott

van het Quorum der Twaalf Apostelen

Sommigen van jullie zien ernaar uit om op zending te gaan wanneer je een beetje ouder bent. Anderen zijn van plan om al spoedig te gaan, terwijl weer anderen al een zending volbracht hebben en op zoek zijn naar een eeuwige metgezellin. Het stemt mij droevig wanneer ik beseft dat sommigen van jullie die goede doelen niet zullen bereiken doordat je nu al andere keuzen doet.

Ik zal spreken alsof jullie en ik samen een privé-gesprek hebben en niemand anders ons kan horen. Het is mijn bedoeling jullie te leren de juiste keuzen te doen. Daardoor zul je beter een groot gevoel van eigenwaarde kunnen ontwikkelen. Je zult voldoende vertrouwen hebben om het goede te doen en zult sterke negatieve druk van leeftijdgenoten en andere slechte invloeden kunnen overwinnen.

Als jongen vond ik dat de manier waarop ik soms anderen op school over de geslachtsdelen van het menselijk lichaam hoorde spreken, verkeerd was. Toch wist ik eigenlijk niet zeker in welk opzicht of waarom het verkeerd was. Misschien hebben jullie dat ook meegemaakt. Omdat jullie mij als lezer niets kunnen vragen, zal ik enkele vertrouwelijke vragen gebruiken die mij door jongeren over de hele wereld het meest gesteld zijn.

En ik zal ze beantwoorden met wat ik geleerd heb uit de Schriften en van de profeten. Dan zul je duidelijke normen

hebben waarop je jouw keuzen kunt baseren. Ik bid dat terwijl ik spreek, de Heilige Geest je de waarheid zal laten aanvoelen van wat er gezegd wordt. Ik weet dat wanneer je luistert en erover nadenkt in hoeverre dit gesprek op jezelf van toepassing is, je ingevingen zult krijgen over het gebruik ervan in je eigen leven.

Vraag: Kunt u ons raad geven hoe we ervoor kunnen waken onder druk te worden gezet door onze leeftijdgenoten? Waarom doen sommige mensen het verkeerde en scheppen er daarna over op hoe leuk ze het vinden? Wanneer ik niet meedoe, geven ze me het gevoel dat ik stom ben omdat ik dat niet wil.

Antwoord: Je kunt God niet behagen zonder Satan boos te maken, dus word je onder druk gezet door hen om het verkeerde te doen. Mensen die het verkeerde doen, hebben mogelijk twee redenen waarom ze willen dat je met ze meedoet: ze voelen zich prettiger bij wat ze doen als andere mensen het ook doen. Of ze willen misbruik van je maken.

Het is normaal dat je door je leeftijdgenoten geaccepteerd wilt worden, dat je bij een groep wilt horen – sommigen worden zelfs lid van een bende omdat ze zo graag ergens bij willen horen. Alleen verliezen ze daarmee hun vrijheid en soms kost het ze hun leven. Een van de moeilijkste dingen om in te zien is hoe sterk je al bent en dat andere

mensen je in stilte respecteren. Wij hebben groot vertrouwen in je. Je hoeft je normen niet te verlagen om geaccepteerd te worden door goede vrienden. Hoe gehoorzamer jij bent, hoe meer je pal staat voor ware beginselen, des te beter de Heer je kan helpen om verleiding te overwinnen.¹ Je kunt ook andere mensen helpen, want zij zullen je kracht voelen. Laat hen zien dat je normen hebt door ze consequent na te leven. Beantwoord vragen over je beginselen wanneer ernaar gevraagd wordt, maar voorkom het geven van een preek. Uit eigen ervaring weet ik dat het werkt.

Niemand is van plan ernstige vergissingen te begaan. Die bega je wanneer je je normen verlaagt om meer door anderen geaccepteerd te worden. Wees de sterkste. Wees de leider. Kies goede vrienden en weersta samen de druk van leeftijdgenoten.

Vraag: Hoe kunnen we voorkomen dat we slechte gedachten krijgen en wat doen we wanneer we ze wél krijgen?

Antwoord: Sommige slechte gedachten komen vanzelf. Andere krijgen we omdat we ze uitnodigen door waar we naar kijken en waar we naar luisteren.² Praten over het vrouwelijk lichaam, of kijken naar onzedelijke afbeeldingen ervan, kan krachtige emoties oproepen. Daardoor zul je verleid worden om naar onfatsoenlijke video's of films te kijken. Hoewel die dingen om je heen zijn, moet je er niet aan meedoen. Doe moeite om je gedachten rein te houden door aan goede dingen te denken.³ Je gedachten kunnen zich maar met één onderwerp tegelijk bezig houden. Maak daar gebruik van om slechte gedachten te verdringen.⁴ Zorg er boven alles voor dat je die gedachten geen voedingsbodem geeft door naar iets verkeerd te kijken of het te lezen. Als je je gedachten niet beheerst, zal Satan je blijven verleiden tot je ze uiteindelijk in daden omzet.⁵

Vraag: Waarom is de wet van kuisheid zo belangrijk? Waarom is het verkeerd om voor het huwelijk seks te hebben?

Antwoord: Het gezin ligt aan de basis van het grote plan voor ons geluk, en het staat centraal in de leringen van de Heiland. Een nieuw gezin begint wanneer een man en een vrouw

plechtige huwelijksgeloften afleggen en wettig als echtgenoten verbonden worden, als vader en moeder. Het ideale begin is door een verzegeling in de tempel. Door het sluiten van een huwelijk wijden zij zich geheel aan elkaar toe en beloven ze elkaar absolute huwelijksrouw, en dat ze kinderen in hun gezin zullen uitnodigen om die te kunnen opvoeden en onderwijzen. De vader neemt de taak van kostwinner en beschermer op zich, en de moeder die van hart van het gezin, met haar tedere, liefdevolle, koesterende invloed. Samen streven zij ernaar om zichzelf en hun kinderen te doordringen van beginselen zoals gebed, gehoorzaamheid, liefde, dienstbetoon, en verlangen naar kennis.

Binnen het blijvende huwelijksverbond staat de Heer de man en de vrouw de beleving toe van het heilige voortplantingsvermogen in al zijn lijfelijkheid en schoonheid, binnen de door Hem vastgestelde grenzen.⁶ Een van de doelen van deze heilige, intieme ervaring is om een lichaam te bieden aan geesten die Vader in de hemel het sterfelijk leven wil laten meemaken. Een andere reden voor die krachtige, mooie gevoelens van liefde is om de man en de vrouw met elkaar te verbinden in loyaliteit, trouw, wederzijdse consideratie, en een gezamenlijk doel.

Maar de Heer heeft het gebruik van die intieme handelingen buiten het blijvende huwelijksverbond verboden omdat ze zijn doeleinden ondermijnen.⁷ Binnen het heilige huwelijksverbond voldoen dergelijke relaties wel aan zijn plan. Wanneer ze op enige andere wijze voorkomen, gaan ze in tegen zijn wil. Ze veroorzaken ernstige emotionele en geestelijke schade. Ook al beseffen de desbetreffende personen het nu niet, later zien ze dat wel in.

Seksuele onreinheid is een hinderenis voor het ontvangen van ingevingen van de Heilige Geest met alle bijbehorende verheffende, verhelderende en machtgevendende vermogens. Ze gaat gepaard met krachtige lichamelijke en emotionele stimulatie. Na verloop van tijd schept ze een onbevredigbaar verlangen dat de overtreder tot steeds ernstiger zonde brengt. Ze brengt zelfzucht teweeg en kan voeren tot agressieve handelingen, zoals mishandeling, abortus,

Doe moeite om je gedachten rein te houden door aan goede dingen te denken.

seksueel misbruik en geweldsmisdrijven. Een dergelijke stimulatie kan leiden tot homoseksueel gedrag. Ze is slecht en absoluut verkeerd.⁸

Seksuele overtreding zou het priesterschap verontreinigen dat je momenteel draagt, je geestelijke kracht uitputten, je geloof in Jezus Christus ondermijnen, en je vermogen wegnemen om Hem te dienen. Consequente, bereidwillige gehoorzaamheid vergroot je zelfvertrouwen en je vermogens. Ze ontwikkelt je karakter dusdanig dat je grote moeilijkheden onder ogen kunt zien en kunt overwinnen. Ze zorgt ervoor dat je in aanmerking komt voor het ontvangen van inspiratie en macht van de Heer.⁹

Vraag: Men vertelt ons altijd dat we geen seksuele betrekkingen moeten aangaan, maar er wordt ons nooit verteld waar de grens ligt. Waar ligt die grens precies?

Antwoord: Alle seksuele intimiteit buiten het huwelijk, waarmee ik alle opzettelijke contacten bedoel met andere mans intieme lichaamsdelen – of dat nou met of zonder kleding is – is zonde en is door God verboden. Het is bovendien een overtreding om die emoties opzettelijk bij jezelf te stimuleren.¹⁰ Satan wil ons laten geloven dat, wanneer mensen er wederzijds mee instemmen, bepaalde niveaus van lichamelijk contact die tot doel hebben emoties krachtig te stimuleren, toelaatbaar zijn. Dat zou volgens hem geen kwaad kunnen als het maar binnen de perken wordt gehouden. Als getuige van Jezus Christus wil ik je ervan doordringen dat dit absoluut niet waar is.

Satan streeft er vooral naar om iemand die tot nu toe een rein leven heeft geleid, te verleiden tot zulke experimenten. Hij doet dat door tijdschriften, video's en films met verleidelijke afbeeldingen van het vrouwelijk lichaam. Hij wil het verlangen tot experimenteren stimuleren, wat al gauw tot intimiteit en onreinheid zal voeren. Dan ontstaan er gewoonten die moeilijk te doorbreken zijn. Geestelijke en emotionele littekens zijn het gevolg.

Wanneer je volwassen genoeg bent om serieus aan een huwelijk te denken, beperk de uitingen van je gevoelens dan tot die waarmee je geen moeite

zou hebben als je ouders erbij waren.¹¹ Help jezelf om je aan die heilige geboden te houden door een verbond met de Heer te sluiten om ze te gehoorzamen. Besluit wat je wel en wat je niet zult doen. Komt er verleiding op je pad, verander je normen dan niet. Geef je normen niet op wanneer omstandigheden een uitzondering lijken te rechtvaardigen. Dat is Satans manier om jou te raken, door het erop te laten lijken dat Gods wet niet altijd van toepassing is. Er zijn echter geen uitzonderingen.

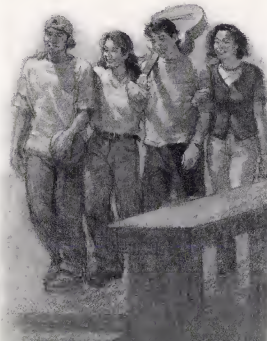
Vraag: Hoe ver is te ver gaan met je vriendin als je nog ongetrouwd bent?

Antwoord: Voor het huwelijk mag er geen enkel seksueel contact zijn met een vriendin, verloofde of wie dan ook. Punt uit.¹² Hoewel een gebod, is die norm er om je geluk veilig te stellen. Daarom raadt de kerk aan om in groepen uit te gaan en geen vaste verkering te hebben als je nog jong bent. Ben je eenmaal volwassen genoeg om serieus aan een huwelijk te denken, bedenk dan dat ware liefde verheft, beschermt, respecteert, en de ander verrijkt. Het motiveert

je om je opofferingen te getroosten voor het meisje van wie je houdt. Satan bevordert het liefst een namaakliefde die eigenlijk begeerte is. En die is gebaseerd op een honger naar het bevredigen van persoonlijke verlangens. Bescherm je geliefde door je emoties te beheersen en ze binnen de door de Heer gestelde perken te houden. Je weet hoe je rein moet blijven. We vertrouwen erop dat je dat zult doen.

Vragen: Hoe moet je je bekeren als je een seksuele zonde hebt begaan? Welke zonden moet je aan de bisschop vertellen?

Antwoord: Alle seksuele overtredingen die we hebben besproken, vereisen een oprechte bekering, in samenwerking met de bisschop. Heb je een van die dingen gedaan, bekeer je dan nu meteen. Het is verkeerd om die geboden van de Heer te overtreden. Het is erger om er niets aan te doen. Zonde is net als kanker in je lichaam. Het zal zichzelf nooit genezen. Het zal alleen maar erger worden als je het niet geneest door je te bekeren. Je ouders kunnen je helpen om kracht

Ben je eenmaal
volwassen genoeg
om serieus aan
een huwelijk te
denken, bedenk
dan dat ware
liefde verheft,
beschermt,
respecteert, en de
ander verrijkt.

te vinden. Dan kun je rein worden door je te bekeren onder leiding van de bisschop. Misschien lijkt het erop dat hij het druk heeft. Maar vertel hem toch dat je in moeilijkheden zit en hulp nodig hebt. Dan zal hij naar je luisteren.

Een jongeman, die in ernstige moeilijkheden verkeerde, heeft eens gezegd: 'Ik heb dingen gedaan waarvan ik weet dat ze verkeerd zijn. Zolang ik mij kan herinneren is mij dat geleerd. Ik weet dat bekering een grote gave is, zonder bekering zou ik verloren zijn. Maar ik ben nog niet klaar om me van mijn zonden te bekeren. Maar toch weet ik dat ik het kan wanneer ik er wel klaar voor ben.' Wat tragisch. De gedachte nu bewust ernstige zonden te kunnen begaan en je er later van te bekeren, is verkeerd en uiterst gevaarlijk. Doe dat nooit.¹³ Velen slaan die weg van de bewuste overtreding in en komen nooit meer terug. Er staat op moedwillig zondigen een grotere straf, en het is moeilijker te overwinnen. Als er zonde in je leven is, bekeer je dan nu – nu het nog kan.

Ik bid dat je tijdens ons gesprek het verlangen hebt gevoeld om je te verbeteren.¹⁴ Jij hebt een heilige verantwoordelijkheid,¹⁵ en ook een uitzonderlijk voorrecht om de waarheid te leren en ernaar te leven.¹⁶ Je zult gesterkt worden in je vaste voornemen om rechtschapen te leven naarmate je de Schriften bestudeert, vooral het Boek van Mormon. Luister naar je ouders, leiders, en naar de profeet die we vandaag gesteund hebben. Heb geloof in de Heiland. Hij zal je helpen.¹⁷ Denk aan wat Hij heeft gezegd: 'Ik, de Here, ben gebonden, wanneer gij doet, wat Ik zeg; maar wanneer gij niet doet, wat Ik zeg, hebt gij geen belofte.'¹⁸

Blijf alsjeblieft zedelijk rein. De Heer zal dat mogelijk maken als jij je daar zelf met al je macht voor inzet.¹⁹ Hij leeft. Hij houdt van je. Als jij je eigen deel doet, zal Hij je helpen. □

Aangepast overgenomen uit een conferentietoetspraak.

Je zult gesterkt worden in je
vaste voornemen om
rechtschapen te leven. (...)
Je ouders kunnen je helpen om
kracht te vinden.

NOTEN

- 1 Zie 1 Korintiërs 10:13.
- 2 Zie H. Burke Peterson, *Ensign*, november 1993, blz. 42–44.
- 3 Zie *Teachings of Ezra Taft Benson* (Salt Lake City: Bookcraft, 1988), blz. 278, blz. 445–446.
- 4 Zie Boyd K. Packer, *Ensign*, januari 1974, blz. 27.
- 5 Zie Thomas S. Monson, *Ensign*, november 1990, blz. 47; zie ook Robert L. Simpson, *Ensign*, januari 1973, blz. 112.
- 6 Zie Spencer W. Kimball, *Ensign*, mei 1974, blz. 7.
- 7 Zie Boyd K. Packer, *Ensign*, juli 1972, blz. 111–113.
- 8 Zie Spencer W. Kimball, *Ensign*, november 1980, blz. 97–98.
- 9 Zie LV 43:9, 15–16.
- 10 Zie Spencer W. Kimball, *Ensign*, november 1974, blz. 8; november 1977, blz. 6; november 1980, blz. 97.
- 11 Zie *Teachings of Ezra Taft Benson*, blz. 283–284.
- 12 Zie *The Teachings of Spencer W. Kimball*, Edward L. Kimball (Salt Lake City: Bookcraft, 1982), blz. 65, 176–177.
- 13 *Teachings of Ezra Taft Benson*, blz. 70–72.
- 14 Zie LV 64:33–34.
- 15 Zie LV 84:35–39. Zie ook Spencer W. Kimball, *Het wonder der vergeving*, blz. 124–125.
- 16 Zie *The Teachings of Spencer W. Kimball*, blz. 494.
- 17 Zie Moroni 10:32.
- 18 LV 82:10.
- 19 Zie 3 Nephi 18:20.

LEER WIJSHEID IN UW JEUGD

HEINRICH O. HOFMANN, CHRISTUS IN DE TEMPEL MET TOESTEMMING VAN C. HARRISON, CONSOBY COMPANY

NET ZOALS JEZUS VROEGER EEN GIDS WAS VOOR WAARHEEDSLIEVENDE MENSEN,
KAN HIJ NIU JOUW GIDS ZIJN OP JE ZOEKTOCHT NAAR EEUWIGE WAARHEID
(ZIE ALMA 37:35-37; 38:9)

TEMPLE SQUARE

Vier dagen nadat de pioniers de Salt Lake Valley waren binnengetrokken, wees president Brigham Young de plaats aan voor de Salt Lake-tempel. Die vier hectaren grond kennen wij nu als Temple Square, het centrum van zowel Salt Lake City als de kerk.

In onze tijd is er voor de ontel-

bare bezoekers veel te zien en te doen op Temple Square. De goed verzorgde bloembedden, bomen en struiken vormen een prachtige omgeving voor de Salt Lake-tempel, de Tabernakel, de Assembly Hall, twee bezoekerscentra en verscheidene kerkhistorische monumenten.

De bezoekers kunnen op hun

Links: iedere herfst worden er ongeveer 30 duizend tulpenbollen uit Nederland gepoot. Zuster Magsariin Batchimeg uit Mongolië getuigt van Jezus Christus. Boven: De Salt Lake-tempel en de Tabernakel.

gemak over Temple Square wandelen of meer te weten komen over de geschiedenis en leerstellingen van de kerk van de zendingzusters.

De schoonheid van Temple Square strekt zich uit naar het westen, waar de bibliotheek voor familiegeschiedenis en het Museum voor kerkgeschiedenis en kunst staan. Ten oosten is het plein waar het Joseph Smith Memorial Building, het gebouw van de zustershulpvereniging, het bestuursgebouw van de kerk, het kantoorgebouw van Brigham Young, het Lion House en het Beehive House, staan.

Het eerste bouwwerk op Temple Square was een *bowery* en staat in groot contrast tot de hedendaagse architectuur. [en *bowery* is een tijdelijke constructie gemaakt van palen met een dak van takken tegen de zon, de zijanten waren open,

waarin de heiligen konden vergaderen tot de Tabernakel klaar was.] Naarmate het ledenaantal toenam, werden er meer en grotere gebouwen gebouwd. De voortdurende groei wordt weerspiegeld in de bekendmaking van president Gordon B. Hinckley tijdens de algemene conferentie in april 1996 dat er pal ten noorden van Tempel Square een nieuw gebouw zal worden neergezet. Als 'plaats van aanbidding' zal het niet alleen plaats bieden aan de duizenden die de algemene conferentie bezoeken maar het zal ook voor andere kerkelijke doeleinden worden gebruikt.

Omdat veel lezers Salt Lake City nog nooit hebben bezocht, geven we u nu een fotografische rondleiding over Temple Square en de rondomliggende bezienswaardigheden. □

(Fotograaf: Craig Dimond, tenzij anders vermeld.)

Lente

De tuinen zijn zo ontworpen dat ze 'mensen

naar God leiden,' zegt tuinman Peter Lassig. Boven: Assembly Hall. Rechts: zuster Jennifer Yun Jung uit British Columbia (Canada); de tempel bij zonsondergang.

Zomer

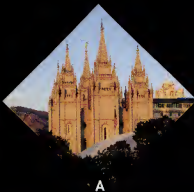
Boven, *uiterst links*: De zuilen van het bestuursgebouw van de kerk; detail van het hek om Temple Square; er worden jaarlijks driehonderd verschillende bloemsoorten geplant. *Links*: Een kastanjeboom bij de Tabernakel.

Boven: De zuidzijde van het kantoorgebouw van de kerk. *Rechtsboven*: Detail van het monument ter herinnering aan de herstelling van het Aäronisch

priesterschap; bezoekers op Temple Square. *Rechts*: Zuster Iréne Bencze uit Hongarije. *Onder*: Zuster Sherry L. Boardman uit Vermont (VS).

A

FOTOGRAAF: BRANT LIVINGSTON

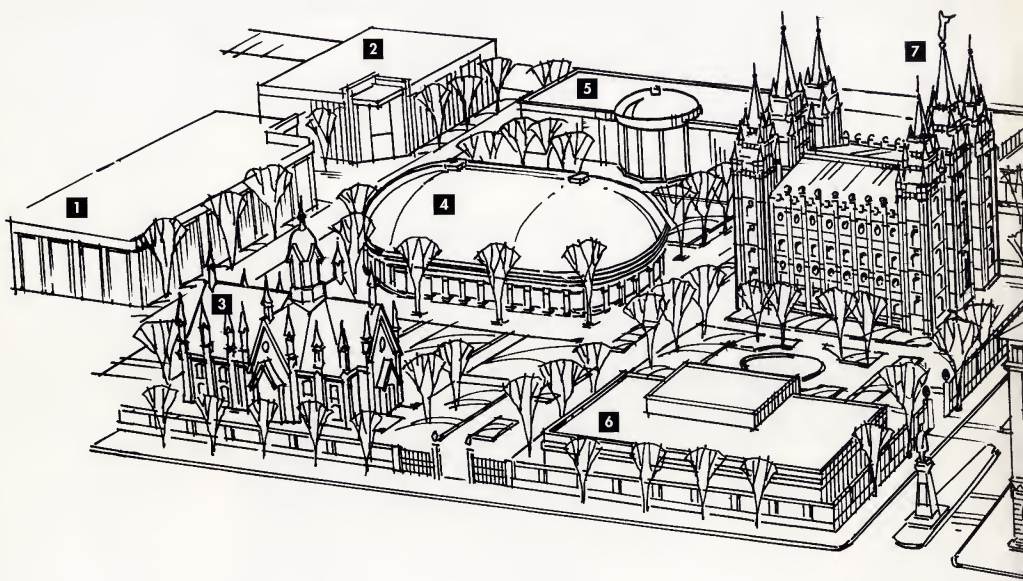

FOTOGRAAF: BRANT LIVINGSTON

TEMPLE SQUARE

Een rondleiding

1. Bibliotheek voor familiegeschiedenis
2. Museum voor kerkgeschiedenis en kunst
3. Assembly Hall
4. Tabernakel
5. Bezoekerscentrum Noord
6. Bezoekerscentrum Zuid
7. Salt Lake-tempel en het bijgebouw
8. Joseph Smith Memorial Building
9. Gebouw van de zustershulpvereniging
10. Kantoorgebouw van de kerk
11. Bestuursgebouw van de kerk
12. Lion House
13. Beehive House

GORDON SMART, DRIEDIMENSIONALE PLATTEGROND; GEBASEERD OP EEN COMPUTERTEKENING VAN KERI NIELSEN, CHURCH ARCHITECTURAL SERVICES.

FOTOGRAAF: TAMBA HAMBUN

FOTOGRAAF: BRANT LIVINGSTON

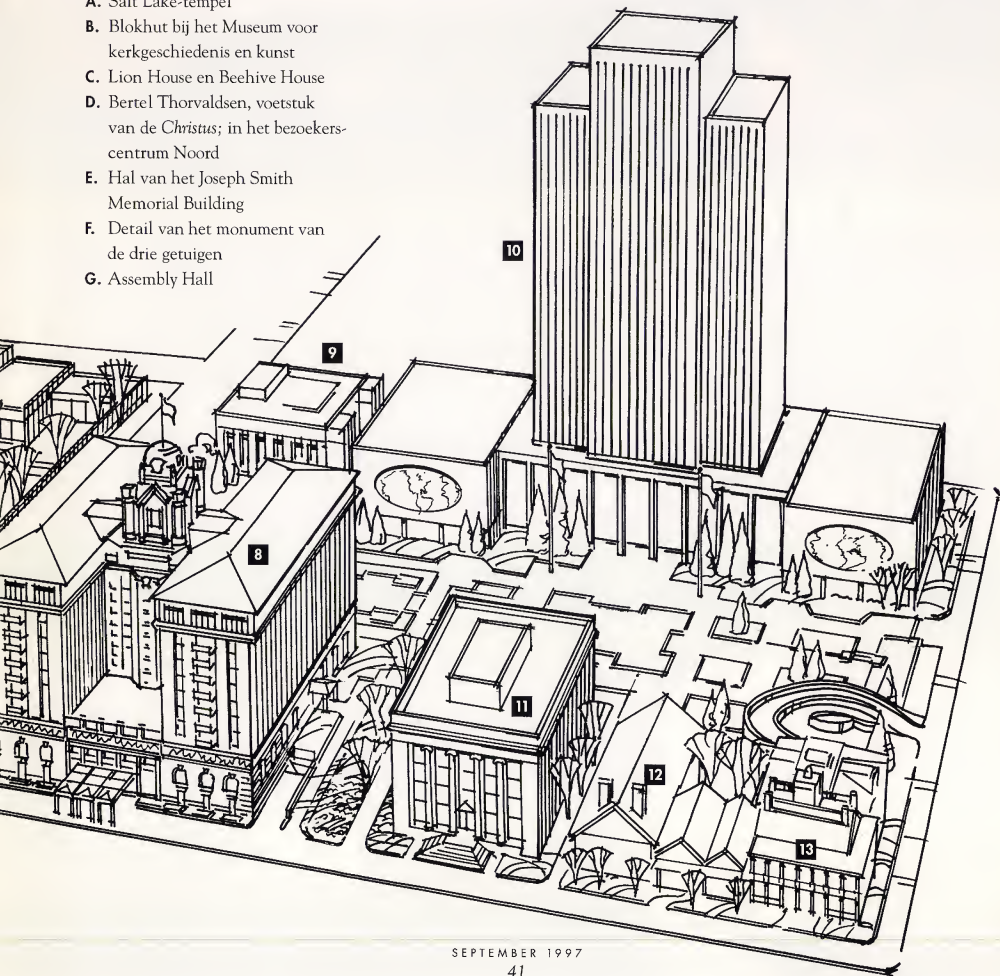

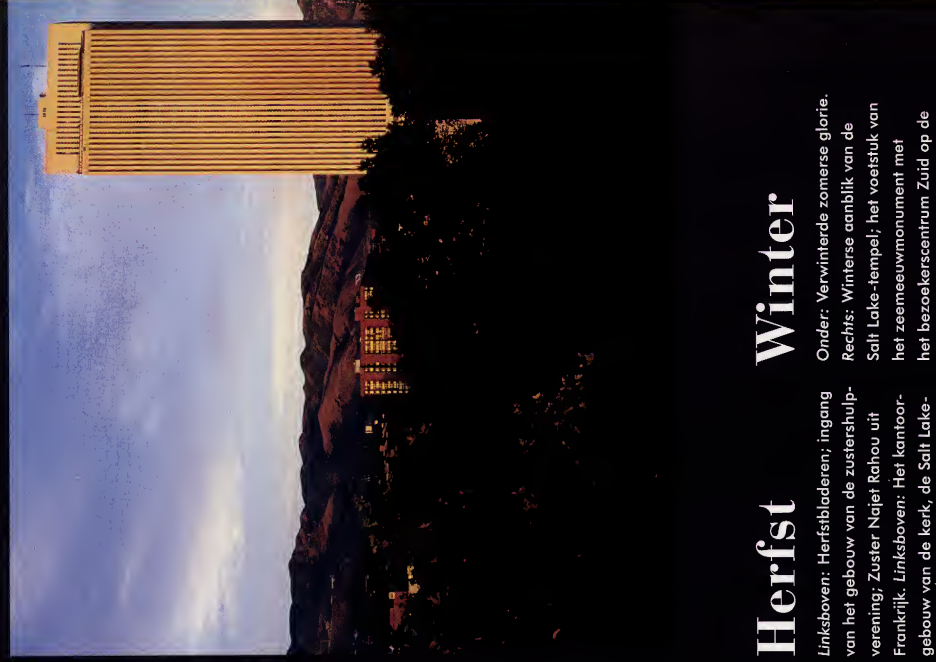
FOTOGRAAF: WELDEN ANDERSEN

FOTOGRAAF: WELDEN ANDERSEN

- A. Salt Lake-tempel
- B. Blokhut bij het Museum voor kerkgeschiedenis en kunst
- C. Lion House en Beehive House
- D. Bertel Thorvaldsen, voetstuk van de *Christus*; in het bezoekerscentrum Noord
- E. Hal van het Joseph Smith Memorial Building
- F. Detail van het monument van de drie getuigen
- G. Assembly Hall

Herfst

Linksboven: Herfbladieren; ingang van het gebouw van de zustershulpvereniging. Zuster Najet Rahou uit Frankrijk. Linksonder: Het kantoorgebouw van de kerk, de Salt Lake-

Winter

Onder: Verwinterde zomertse glorie. Rechts: Winterse aanblik van de Salt Lake-tempel; het voetstuk van het zeemeeuwmonument met het bezoekerscentrum Zuid op de

EEN ZENDINGSGEBIED

Het zendingsgebied Temple Square beslaat vijf straten in de binnenstad van Salt Lake City. Maar met een jaarlijks bezoekersaantal van vijf miljoen mensen is het een van de meest internationale zendingsgebieden.

**Maryann Martindale en
Jennifer Gantt Absher**

Soon Joo Park is op zestienjarige leeftijd in Seoul (Korea) gedoopt. Toen ze 21 was, wist ze, na veel bidden, dat onze hemelse Vader wilde dat ze op zending zou gaan. Ze had een gesprek met haar bisschop en

begon met de voorbereidingen. Haar ouders die geen lid zijn van de kerk, waren niet blij met haar beslissing. Vooral haar vader had het er erg moeilijk mee. Toen ze werd geroepen om naar het zendingsgebied Temple Square te gaan, stelde ze haar vertrouwen in de Heer en stapte op het vliegtuig op weg naar het opleidingsinstituut voor zendelingen in Provo (Utah).

In het vliegtuig schreef zuster Park een brief aan haar vader. Ze schreef haar vader waar ze de komende achttien maanden zou zijn en probeerde uit te leggen hoe belangrijk het voor haar was om op zending te gaan. Niet lang daarna kreeg ze een brief terug waarin haar vader schreef dat hij van haar

hield en dat hij haar verlangen om te dienen begreep.

Temple Square bracht Soon Joo Park en haar vader dichter bij elkaar. Toeristen van over de hele wereld komen naar Temple Square in Salt Lake City (Utah) om meer te weten te komen over de Heiland en de kerk. Meer dan vijf miljoen mensen bezoeken jaarlijks Temple Square en er zijn ongeveer tweehonderd zendelingen om hen te begroeten en rond te leiden.

Wat dit zendingsgebied zo uniek maakt, is het feit dat er alleen maar voltijdzendingsters zijn. Daarnaast vervullen verscheidene zendingsechtparen een deeltijdzending en wonen gewoon thuis. Op die manier zijn er altijd een aantal ouderlingen op Temple Square.

'In zijn eigen taal'

Binnen het relatief kleine gebied van de zending – waartoe de Salt Lake-tempel, Assembly Hall, twee bezoekerscentra, verschillende monumenten ter nagedachtenis aan de pioniers en het Joseph Smith Memorial Building behoren – zijn deze zusters een middel in Gods hand om de profetie te vervullen dat 'een ieder de volheid van het evangelie in zijn eigen tong, en in zijn eigen taal zal horen' (Leer en Verbonden 90:11).

Zuster Tori Tahiatu uit Pirae (Tahiti) verwelkomt bezoekers op Temple Square

FOTOGRAAF GRAIG DIMOND

IED VOOR DE HELE WERELD

Omdat de bezoekers uit zo veel verschillende landen komen, spreken de zendelingen dagelijks meer talen dan in elk zendingsgebied ter wereld – en dat maakt het misschien wel tot het meest internationale zendingsgebied. Van de ruim 30 duizend touringcars die vorig jaar Temple Square bezochten, was meer dan de helft van de inzittenden niet-Engelstalig. Op ieder willekeurig moment kunnen er wel dertig verschillende talen worden gesproken.

Zuster Najet Rahou uit Nice (Frankrijk) was opgetogen toen ze hoorde dat ze naar Temple Square op zending zou gaan, omdat ze wist dat ze dan de vijf talen die ze spreekt – Frans, Spaans, Engels, Hindi en Afrikaans – zou kunnen gebruiken. In de zomer, als het bezoekersaantal het hoogst is, spreekt ze verscheidene talen op een dag.

Zuster Mireille Van Tonder uit Bordeaux (Frankrijk) spreekt ook vijf talen – Afrikaans, Frans, Nederlands, Engels en Duits. Onlangs sprak ze een jongevrouw uit Zuid-Afrika. Zuster Van Tonder, die zelf in Zuid-Afrika geboren is, kon de bezoekerster in haar moedertaal over de kerk vertellen. De jongevrouw was verrast en blij dat de kerk ook in haar eigen land is en dat de zendelingen haar over het evangelie konden vertellen als ze weer thuis was.

‘Succesvol in het vinden’

Met veel van de bezoekers gaat het net als met deze jongevrouw uit Zuid-Afrika – ze gaan naar huis en anderen onderwijzen hen in het evangelie. Deze vorm van bekeringswerk is nog een reden waarom het zendingsgebied Temple Square zo uniek is. De zendelingen op Temple Square vertellen de bezoekers door rondleidingen en presentaties hoofdzakelijk over de goddelijkheid van Jezus Christus en de geschiedenis van de kerk; ze geven niet de gebruikelijke zendelingenlessen en maken de doop van de bekeerlingen niet mee. Ze sturen de namen van belangstellenden naar het zendingsgebied waar de mensen wonen.

‘Andere zendingsgebieden vinden, onderwijzen, dopen en begeleiden. Wij vinden alleen, maar we zijn succesvol in het vinden’, zegt Robert Charles Witt, voormalig zendingspresident van het zendingsgebied Temple Square.

Zuster Cheri Reid uit Amerikaans Samoa legt de rol van de zusters uit: ‘Wij zijn een instrument in de hand van de Heer, en we geven vaak ons getuigenis. We proberen de mensen de rol van de Heer in hun leven te laten herkennen om ze te sterken en op te bouwen.’

Zuster Erika Lecaros uit Lima (Peru) zegt over haar werk op Temple

Square: ‘Het is een van de moeilijkste zendingsgebieden omdat je zoveel van jezelf geeft – maar de resultaten niet te zien krijgt. Je geeft alles wat je kunt aan de mensen, je laat ze de Geest voelen en je geeft je getuigenis, maar je hoort vrijwel nooit wat er met ze gebeurt.’

Omdat de taak van een zendinge op Temple Square zo uniek is, moet iedere zendinge vier van haar achttien maanden zending in een ander gebied in de Verenigde Staten werken. Daardoor krijgt ze de kans om de gebruikelijke zendelingenlessen te geven en met de kerkleden te werken.

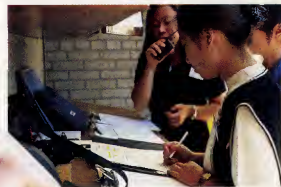
Zuster Tiziana Vacirca uit de gemeente Novara in het zendingsgebied Milaan (Italië) heeft vier maanden in het zendingsgebied New York-Zuid gewerkt. Zuster Vacirca zei dat ook al is New York heel anders dan Utah ze er zoveel mensen uit allerlei landen heeft gezien dat het haar wel aan Temple Square doet denken.

Achter de schermen van Temple Square

Er vindt een hoop werk achter de schermen van Temple Square plaats om de zending op een goede manier draaiende te houden. Gelukkig staat het zendingskantoor op Temple Square en hebben de zendelingen vrijwel dagelijks contact met hun zendingspresident.

Uiterst links: Zuster May-Nhia Yang uit Laos geeft haar getuigenis.
Links: Zuster Suzanna Crage uit Washington (VS) en zuster Melissa Houck uit Californië (VS) wassen af op Welfare Square. *Linksonder:* Zuster Ilona Machinic uit Vilnius (Litouwen) zegt: 'We behoren allemaal tot dezelfde cultuur binnen het evangelie van Jezus Christus'.
Onder: Zuster Amber Gibbs uit Californië (VS) praat met bezoekers in de Tabernakel. *Onder:* Zuster Wai-man Wilma Cheung uit Hong Kong en Moon-young Hwang en Min Jung Choe uit Korea maken de dagindeling voor de zusters.

Boven: Zuster Min Jung Choe uit Korea vindt het heel fijn om op Temple Square te werken, want: 'Ik heb een verlangen om mijn getuigenis te geven'. **Links:** Zuster Susen Cornehlis uit Halle (Duitsland) vertelt waarom de zusters zo gelukkig zijn: 'Het is de Geest'. **Onder:** Zuster Erika Lecaros uit Lima (Peru) en Zuster Tupou Naeata uit Tonga studeren samen.

De dagindeling voor de zusters wordt zorgvuldig gepland omdat er rekening gehouden moet worden met verschillende voorbereidingsdagen, werktijden, talen, trainingen en rondleidingen. Er zijn meer dan 150 aparte taken waar de zusterzendingen in worden getraind en waarvoor ze op verschillende tijden kunnen worden aangewezen. Bijvoorbeeld bezoekers begroeten als ze Temple Square betreden of verlaten, rondleidingen geven of vragen beantwoorden bij de informatiepunten, bezoekers vertellen hoe ze gegevens kunnen vinden

in het centrum voor familiegeschiedenis en diegenen helpen die de film *Legacy* willen zien, een film over de moed van de pioniers, geproduceerd door de kerk.

De zendelingen op Temple Square besteden ook iedere week een aantal uren aan een andere vorm van dienstbetoon. Soms helpen ze op Welfare Square (Salt Lake City) waar gebruikte kleding uitgezocht en over de hele wereld wordt verspreid onder mensen in nood. Soms helpen ze in het magazijn voor de bisschoppen, geven Engelse les aan belangstellenden of helpen ze mee

in de conservenfabriek of het zuivelbedrijf van de kerk.

Zuster Ilona Machinic uit Vilnius (Litouwen) heeft veel aan deze ervaringen gehad toen ze een Russische man op Temple Square ontmoette. Omdat ze in zijn eigen taal met hem kon spreken, kwam ze te weten dat hij

materiële hulp nodig had en deed een beroep op de voorraden van Welfare Square om hem te helpen. Hij ging dankbaar verder en beloofde op de een of andere manier iets terug te doen voor de goedheid van de kerk.

Net als in alle andere zendingsgebieden hebben de zendingen in het zendingsgebied Temple Square iedere week een voorbereidingsdag. Ze kennen ook districtsvergaderingen, zoneconferenties en overplaatsingen. Overplaatsing kan betekenen dat ze naar een ander appartement verhuizen, een andere collega krijgen, in een andere zone gaan werken, een andere voorbereidingsdag krijgen of op andere uren moeten werken.

Omdat alle voltijdzendingen zusters zijn, zijn hun leiders en trainers ook zusters. Een ander uniek aspect van dit zendingsgebied is dat de zusters niet de hele tijd samen met hun collega werken. Ook al werken ze op Temple Square wel altijd met hun collega, ze kunnen ook individuele taken krijgen.

God werkt door ons

Het is voortdurend feest in geestelijke zin op Temple Square, mede door een gevarieerd geestelijk programma zoals de algemene conferentie, repetities en uitvoeringen van het Tabernakelkoor, en concerten in de Assembly

Hall. De zusters zijn ook in de gelegenheid om twee keer per maand op hun voorbereidingsdag een dienst bij te wonen in de Salt Lake-tempel.

Zuster Tupou Naeata uit Tonga vertelt dat er ondanks alle leuke kanten ook uitdagingen zijn: 'Het zendingsgebied Temple Square is lichamelijk niet zo zwaar, maar geestelijk wel. De verantwoordelijkheid om altijd een voorbeeld te zijn en te glimlachen en

Zuster Lesieli Holokaukau uit Tonga zegt dat het geven van haar getuigenis en anderen de Geest laten voelen haar grootste ervaring op Temple Square.

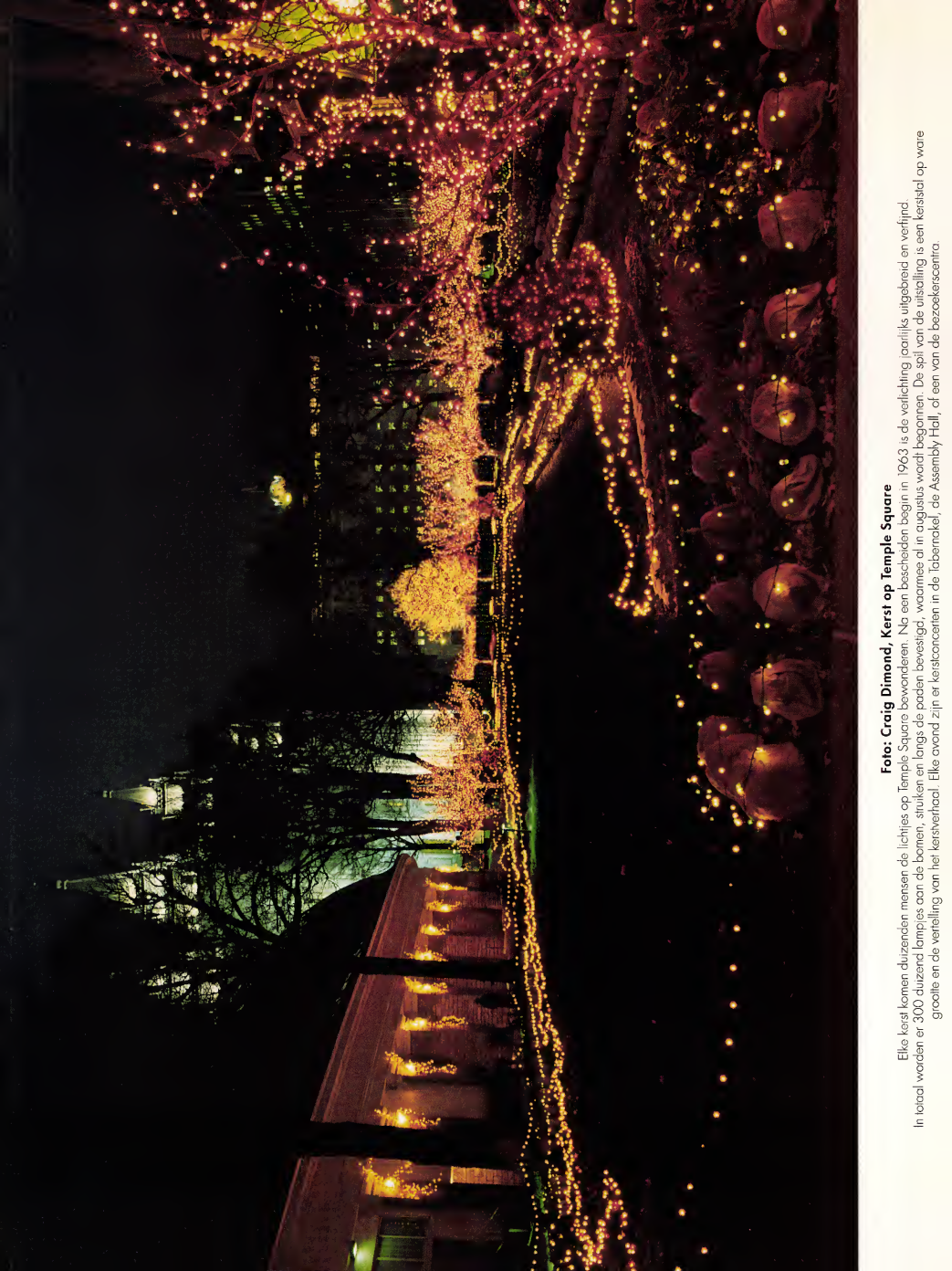

altijd de Geest bij je te hebben is enorm. Het is wonderbaarlijk hoe God door ons werkt.'

Zuster Lai Chong Wong uit Hong Kong bijvoorbeeld leidde zeven Cantoneese bezoekers rond. Twee bezoekers stelden een hoop vragen en maakten negatieve opmerkingen tegen de anderen; dit soort ervaringen is niet ongevoerd omdat de mensen vaak met vooroordelen over de kerk naar Temple Square komen. Desondanks was de Geest zo sterk dat zuster Wong in staat was alle vragen te beantwoorden en de andere bezoekers voelden de Geest.

Wat alle zendingen gemeen lijken te hebben op Temple Square is hun liefde voor de Heer en voor elkaar. De grote verenigende kracht op Temple Square is de Geest van de Heer. Het maakt niet uit dat de zendingen uit verschillende culturen komen. Het maakt niet uit dat ze verschillende talen spreken. Tijdens hun zending op Temple Square zijn ze werkelijk één van hart.

'Ook al komt er een einde aan mijn tijd op Temple Square, ik zal mijn naambordje altijd in mijn hart meedragen en de rest van mijn leven het evangelie uitdragen aan de wereld', zegt zuster Lecaros en daarmee verwoordt ze de gedachte van alle zendingen in de hele wereld. □

Foto: Craig Dimond, Kerst op Temple Square

Elke kerst komen duizenden mensen de lichts op Temple Square bewonderen. Na een bescheiden begin in 1963 is de verlichting jaarlijks uitgebreid en verrijkt. In totaal worden er 300 duizend lampjes aan de bomen, struiken en langs de paden bevestigd, waarmee al in augustus wordt begonnen. De spel van de uitstalling is een kerststal op ware grootte en de vertelling van het kerstverhaal. Elke avond zijn er kerstconcerten in de tabernakel, de Assembly Hall, of een van de bezoekerscentra.

Elk jaar genieten miljoenen bezoekers van de schoonheid van Temple Square. Veel van hen worden ook geraakt door de schoonheid van het evangelie, dat de zendingen op het plein onder hun aandacht brengen. Zie 'Temple Square', blz. 34, en 'Een zendingsgebied voor de hele wereld', blz. 44.

